

Innkalling
av
Eldrerådet

Møtedato: 12.02.2019
Møtestad: Rådhuset, formannskapssalen
Møtetid: 10:00 - 13:00

Eventuelle forfall må meldast til Tove Mette Arnø Fyllingen per tlf. 474 64 145, sms til 474 64 145 eller per epost til ftm@lindas.kommune.no

Varamedlemmer møter berre etter nærare avtale.

Orientering:

Status heildøgns plasser for eldre

Sakliste

Saknr	Tittel
001/19	Godkjenning av innkalling og sakliste
002/19	Godkjenning av møteprotokoll
003/19	Høyring - forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, for menneske med nedsett funksjonsevne og ungdom
004/19	Melding/orientering til eldrerådet 12.02.2019

5. februar 2019

Terje Fjellanger
møteleiar

Tove Mette Arnø Fyllingen
møtesekretær

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
001/19	Eldrerådet	PS	12.02.2019

Saksbehandlar	ArkivsakID
Tove Mette Arnø Fyllingen	19/19

Godkjenning av innkalling og saksliste

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:
Innkalling og saksliste vert godkjent

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
002/19	Eldrerådet	PS	12.02.2019

Saksbehandlar	ArkivsakID
Tove Mette Arnø Fyllingen	19/19

Godkjenning av møteprotokoll

Vedlegg:

Protokoll - Eldrerådet - 20.11.2018

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Møteprotokollen vert godkjent

Møteprotokoll for Eldrerådet

Møtedato: 20.11.2018
Møtestad: Formannskapssalen, rådhuset
Møtetid: 10:00 - 11:45

Frammøtte medlemmer	Parti	Rolle
Anna K.Valle	SP	Medlem
Svanhild Eknes		Medlem
Alf Sætran		Medlem
Magnhild Marie Haugen		Nestleiar
Terje Fjellanger		Utvalseiar

Følgjande frå administrasjonen møtte:

Janne Sund-økonomisjef, Tove Mette Arnø Fyllingen-sekretær

Sakliste

Saknr	Tittel
027/18	Godkjenning av innkalling og sakliste
028/18	Godkjenning av møteprotokoll
029/18	Ny 1. gangs handsaming av reguleringsplan for Fv. 57 med gang- og sykkelveg Lindås tettstad-Mongstad - planID 1263-201407
030/18	Økonomiplan 2019 - 2022
031/18	Uttale politisk styringsstruktur for Alver kommune - ungdomsråd, råd for menneske med nedsett funksjonsevne og eldreråd.
032/18	Melding/orientering til eldrerådet 20.11.2018

027/18: Godkjenning av innkalling og sakliste**Rådmannen sitt framlegg til vedtak:**

Innkalling og sakliste vert godkjent

20.11.2018 ELDRERÅDET

Ingen merknader, samrøystes.

ER - 027/18 VEDTAK:

Innkalling og saksliste er godkjent

028/18: Godkjenning av møteprotokoll

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Møteprotokollen vert godkjent

20.11.2018 ELDRERÅDET

Ingen merknader, samrøystes.

ER - 028/18 VEDTAK:

Møteprotokollen er godkjent

029/18: Ny 1. gangs handsaming av reguleringsplan for Fv. 57 med gang- og sykkelveg Lindås tettstad-Mongstad - planID 1263-201407

Rådmannen sitt framlegg til vedtak

I medhald av plan- og bygningslova § 12-10, vedtek Plan- og miljøutvalet å legge reguleringsplan for Fv. 57 med gang- og sykkelveg Lindås tettstad – Mongstad, med planID 1263-201407, ut til offentleg ettersyn.

17.10.2018 Plan- og miljøutvalet

Jørgen Herland-Sp stilte spørsmål om eigen habilitet grunna grunneigarforhold i området, og utvalet vurderte han som inhabil. Han gjekk difor frå under handsaming av denne saka.

Rådmannen sitt framlegg vart samrøystes vedteke.

PM - 115/18 VEDTAK:

I medhald av plan- og bygningslova § 12-10, vedtek Plan- og miljøutvalet å legge reguleringsplan for Fv. 57 med gang- og sykkelveg Lindås tettstad – Mongstad, med planID 1263-201407, ut til offentleg ettersyn.

14.11.2018 Ungdomsrådet

Orientering v/Robert Lorang Hansen

UR - 040/18 UTTALE:

Ingen merknader.

19.11.2018 Råd for menneske med nedsett funksjonsevne

Ingen merknader, samrøystes.

RMNF - 042/18 VEDTAK/INNSTILLING/UTTALE:

Ingen merknader.

20.11.2018 ELDRERÅDET

Eldrerådet peikar på at det må vera orientering, ved sakshandsamar, til plansaker i møtet. Rådet bed om at støyskjerming må ha prioritet.

Er det sett av biloppstillingsplassar ved dei støste kryss/busshaldeplassar?

Ellers ingen merknader, samrøystes.

ER - 029/18 UTTALE:

Eldrerådet peikar på at det må vera orientering, ved sakshandsamar, til plansaker i møtet. Rådet bed om at støyskjerming må ha prioritet.

Er det sett av biloppstillingsplassar ved dei støste kryss/busshaldeplassar?

20.11.2018 Levekårsutvalet

Fellesframlegg:

Levekårsutvalet bed om at følgjande punkt vert ivaretatt i det vidare arbeidet:

- Ta vare på dyrka mark.
- Leggja til rette for tilkomst til landbruksareal.
- Ha eit særleg fokus på krysningpunkt over RV 57.

Framlegget vart samrøystes vedteke.

LE - 056/18 UTTALE:

Levekårsutvalet bed om at følgjande punkt vert ivaretatt i det vidare arbeidet:

- Ta vare på dyrka mark.
- Leggja til rette for tilkomst til landbruksareal.
- Ha eit særleg fokus på krysningpunkt over RV 57.

030/18: Økonomiplan 2019 - 2022

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

1. Investeringsbudsjettet for 2019 er basert på forventa framdrift på tidlegare vedtekne prosjekt i tillegg til nokre nye prosjekt og rammer. Ut frå framdriftsplanen tar Lindås kommune opp 282 320 000 kr i lån på generelle investeringar i 2019 og 71 500 000 kr i lån på sjølvkostområdet (vann og avløp). Låna har flytande rente og 30 års nedbetalingstid.
2. Økonomiplan for 2019-2022 og årsbudsjett for 2019 blir vedteke. Årsbudsjettet for 2019 blir vedteke på sum netto driftsrammer for dei seks tenesteområda, jf. eigen tabell.
3. Rådmannen får fullmakt til å fordele sentralt avsett lønsauke og sentralt budsjettert innsparing til tenesteområda.
4. For 2019 nyttar Lindås kommune utskrivningsalternativ i eigedomsskattelova § 3 første ledd bokstav c, «berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum», slik bestemmelsen lyder fra 1. januar 2019.

Lindås kommune vil i 2019 skrive ut eigedomsskatt på «et særskilt fastsett grunnlag» i henhold til overgangsregelen til eigedomsskattelova §§ 3 og 4, første ledd, slik at verdien av produksjonsutstyr og -installasjoner fases ut med 1/7 for verk og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom. Det særskilte grunnlaget skal i 2019 være lik 6/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaket av at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget.

Lindås kommune vil i 2019 skrive ut eiendomsskatt på bygninger og grunnareal for anlegg

nevnt i punktet over i henhold til overgangsregelen til eigedomsskattelova §§ 3 og 4, andre ledd.

5. Formannskapet får fullmakt til å avgjera einskildsaker om skattefritak og nedsetting-/ettergjeving.
6. Det vert gjeve ei ramme på 950 000 kr til kontrollutvalet.
7. Det vert gjeve eit driftstilskot til Lindås kyrkjelege fellesråd på 11 600 000 kr og 2 685 000 kr for å dekkje renter og avdrag på lånet for Kyrkja i Knarvik.
8. Skatteøre vert sett lik maksimal sats i samsvar med Stortinget sitt vedtak om kommunalt skatteøre.
9. Godtgjersle til ordførar blir sett til 1 157 320 kr og til varaordførar 462 930 kr for 2019. Løna regulerast per mai 2019 i samsvar med endringar i løn til stortingsrepresentantar.

.....

19.11.2018 RÅD FOR MENNESKE MED NEDSETT FUNKSJONSEVNE

Orientering til saka v/Janne Sund-økonomisjef, økonomi og innkjøp

Merknad: Rådet ønsker tilbakemelding på brev datert 01.11.2018 frå Lindås og Masfjorden lokallag av NFU v/Jan Arild Lindaas. Her ber dei om at foreldrebetaling for SFO 5.-7. klasse for barn med spesielle behov fjernes med virkning fra 1. januar 2019.

Ellers ingen merknader.

Råd for menneske med nedsatt funksjonsevne;

Gruppeledere politiske part

Kommunestyret

Lindås og Masfjorden lokallag av NFU ber om at foreldrebetaling for SFO 5.-7. klasse fjernes med virkning fra 1. januar 2019

Stortinget om SFO

Stortingsflertallet har nå i juni 2018 tydelig erkjent urimeligheten i å kreve egenbetaling for SFO tilbud til barn med særskilte behov i skolen.

I forbindelse med behandlingen om ny stortingsmelding om vilkårene for utviklingshemmede, ble denne saken fremmet fra Arbeiderpartiet ved Lise Christoffersen. Hun fremmet følgende forslag som fikk flertall:

Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding om sikring av utviklingshemmedes menneskerettigheter, der det foretas en kartlegging av om det er store forskjeller i praksis mellom kommuner og fylkeskommuner, når det gjelder skolefritidsordning/tilbud etter skoletid fra 4. årstrinn til og med videregående skole, herunder innhold i tjenestene og egenbetaling fra foreldrene, og gi en vurdering av i hvilken grad det er opplæringsloven eller lov om helse- og omsorgstjenester, som skal dekke slike tjenester, sett i lys av FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter.

Normdannede

Stortingets flertallsvedtak i saken er en tydelig rettesnor for kommuner rundt om i landet. Mange kommuner har innført og viderefører særavgiften for barn også høsten 2018. Selv om kommunene har stor selvråderett, er vedtaket på Stortinget en klar rettesnor om hva den lovgivende forsamling

tenker om saken. Urimelig egenbetaling bør avskaffes, så snart som mulig.

De største kommunene i landet har allerede endret praksis: Oslo, Bergen, Trondheim, Asker og Bærum og tatt bort denne særavgiften.

Lindås kommune

I følge kommunalsjef for oppvekst, Kristin Moe, i Lindås kommune er det i underkant av 10 barn som hvert år benytter denne ordningen, noen år er det sågar i underkant av 5 barn som benytter ordningen.

Foreldrebetaling for full plass i SFO er satt til ca. kr. 3 000 pr. mnd. i Lindås kommune.

Foreldre som har barn med spesielle behov som har behov for SFO-plass får en ekstra utgift som andre foreldre slipper i størrelsesorden kr 3 000*11mnd= 33 000 pr år, noe som i løpet av 3 år utgjør en særskatt i størrelsesorden kr 100 000 ekstra for familier som allerede har store nok utfordringer i hverdagen.

Ved å ta bort foreldrebetaling vil det for Lindås kommune bli en økt kostnad på kr 160 000 – 330 000 pr år.

Lindås og Masfjorden lokallag av NFU vil derfor be om at denne særskatten blir tatt bort under behandling av budsjettet for 2019, i tråd med Stortingets vedtak.

Hilsen

Lindås og Masfjorden lokallag av NFU

v/ Jan Arild Lindaas

RMNF - 041/18 UTTALE:

Merknad: Rådet ønsker tilbakemelding på brev datert 01.11.2018 frå Lindås og Masfjorden lokallag av NFU v/Jan Arild Lindaas. Her ber dei om at foreldrebetaling for SFO 5.-7. klasse for barn med spesielle behov fjernes med virkning fra 1. januar 2019

20.11.2018 Eldrerådet

Økonomisjef Janne Sund orienterte.

Eldrerådet er positiv til dei 5 strategiske satsingsområda frå helse og omsorgsplanen er innarbeidd i økonomiplanen. Eldrerådet etterlyser helsesøster tilbud for eldre.

Ellers ingen merknader, samrøystes.

ER - 030/18 UTTALE:

Eldrerådet er positiv til dei 5 strategiske satsingsområda frå helse og omsorgsplanen er innarbeidd i økonomiplanen. Eldrerådet etterlyser helsesøster tilbud for eldre.

20.11.2018 Levekårsutvalet

Orientering til saka v/Janne Sund-økonomisjef

Framlegg frå A. Hetlebakke-Krf:

Levekårsutvalet tek økonomiplanen til orientering. Ein vil koma attende til eventuelle endringar i samband med handsaminga i Formannskapet og Kommunestyret. Levekårsutvalet bed om at ein set fokus på følgjande punkt i den vidare handsaminga:

1. Nedtrekk i tildelinga til helsestasjon
2. Midlar til trafikksikringsarbeid
3. Gratis SFO frå 5.klasse for elevar med spesielle behov.

Det vart røysta over framlegget punkt for punkt:

Levekårsutvalet tek økonomiplanen til orientering. Ein vil koma attende til eventuelle endringar i samband med handsaminga i Formannskapet og Kommunestyret. Levekårsutvalet bed om at ein set fokus på følgjande punkt i den vidare handsaminga:

Framlegget vart samrøystes vedteke.

Punkt 1. Nedtrekk i tildelinga til helsestasjon

Framlegget vart vedteke med 7 røyster, mot 1 røyst (Ø.Moldeklev-Frp)

Punkt 2. Mdlar til trafikksikringsarbeid

Framlegget vart samrøystes vedteke.

Punkt 3. Gratis SFO frå 5.klasse for elevar med spesielle behov.

Framlegget vart samrøystes vedteke.

LE - 055/18 UTTALE:

Levekårsutvalet tek økonomiplanen til orientering. Ein vil koma attende til eventuelle endringar i samband med handsaminga i Formannskapet og Kommunestyret. Levekårsutvalet bed om at ein set fokus på følgjande punkt i den vidare handsaminga:

1. Nedtrekk i tildelinga til helsestasjon
2. Mdlar til trafikksikringsarbeid
3. Gratis SFO frå 5.klasse for elevar med spesielle behov.

21.11.2018 Administrasjonsutvalet

Rådmann Ørjan Raknes Forthun orienterte.

Meldinga vert teke til orientering, samrøystes.

ADM - 007/18 UTTALE:

Økonomiplanen 2019-2022 er teke til orientering.

031/18: Uttale politisk styringsstruktur for Alver kommune - ungdomsråd, råd for menneske med nedsett funksjonsevne og eldreråd.

Saka vert lagt fram til uttale utan tilråding frå rådmann

14.11.2018 Ungdomsrådet

Lindås ungdomsråd (LUR) opplever at det er utfordrande å koma opp med ein god modell og sammensetting for nytt ungdomsråd i Alver kommune.

Av dei tre alternativa som er framstelt, er LUR innstilt på ein variant av alternativ nr 1 .

LUR har eit forslag om at Knarvik og Radøy usk går ned til to medlemmar, slik at rådet kan ta inn minst 2 elevar frå vidaregåande skule.

UR - 038/18 UTTALE:

Lindås ungdomsråd (LUR) opplever at det er utfordrande å koma opp med ein god modell og sammensetting for nytt ungdomsråd i Alver kommune.

Av dei tre alternativa som er framstelt, er LUR innstilt på ein variant av alternativ nr 1 .

LUR har eit forslag om at Knarvik og Radøy usk går ned til to medlemmar, slik at rådet kan ta inn minst 2 elevar frå vidaregåande skule.

19.11.2018 Råd for menneske med nedsett funksjonsevne

Rådet sine medlemmer tek saka vidare til sine organisasjonar og paraplyorganisasjonar og kjem tilbake med eventuelle merknader etter dette.

Samrøystes vedteke.

RMNF - 044/18 UTTALE:

Rådet sine medlemmer tek saka vidare til sine organisasjonar og paraplyorganisasjonar og kjem tilbake med eventuelle merknader etter dette.

20.11.2018 ELDRERÅDET

Uttale om eldreråd i Alver kommune fra eldreråda i Lindås, Meland og Radøy vart lagt fram i møtet.

Eldrerådet **skal ha** høyringssaker til uttale i god tid før fristen er ute.

Eldrerådet støttar framlegget frå dei tre eldreråda (som vart lagt fram i møtet):

Eldrerådet i Alver kommune skal ha 9 medlemmar, av desse 3 frå kommunestyret

Dei tre valde medlemmane i kommunestyret må representera hovudutvala i kommunen.

Tillegg til reglement eldreråd: leiar i rådet har uttalerett, etter avtale med ordførar/utvalsleiar, i kommunestyret og utval (unnatak kontrollutvalet).

Uttalen vart samrøystes vedteke.

ER - 031/18 UTTALE:

Eldrerådet **skal ha** høyringssaker til uttale i god tid før fristen er ute.

Eldrerådet støttar framlegget frå dei tre eldreråda (som vart lagt fram i møtet):

Eldrerådet i Alver kommune skal ha 9 medlemmar, av desse 3 frå kommunestyret

Dei tre valde medlemmane i kommunestyret må representera hovudutvala i kommunen.

Tillegg til reglement eldreråd: leiar i rådet har uttalerett, etter avtale med ordførar/utvalsleiar, i kommunestyret og utval (unnatak kontrollutvalet).

032/18: Melding/orientering til eldrerådet 20.11.2018

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Meldinga vert teke til orientering

20.11.2018 ELDRERÅDET

Rådmannen sitt framlegg vart samrøystes vedteke.

ER - 032/18 VEDTAK:

Meldinga er teke til orientering

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
004/19	Ungdomsrådet	PS	06.02.2019
007/19	Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	PS	11.02.2019
003/19	Eldrerådet	PS	12.02.2019

Saksbehandlar	ArkivsakID
Tove Mette Arnø Fyllingen	18/22

Høyring - forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, for menneske med nedsett funksjonsevne og ungdom

Vedlegg:

Høyringsnotat om medvirkning 19.12(901322)(1)

Rådmannen sitt framlegg til vedtak

Lindås kommune har ingen merknader til departementet sitt framlegg.

.....

Saksopplysningar:

Saka skal til uttale i eldreråd, råd for menneske med nedsett funksjonsevne og ungdomsrådet

Bakgrunn

Ny kommunelov vart vedteke i Stortinget 11.juni 2018. Her, i § 5-12, er det fastsett at kommunar og fylkeskommunar skal opprette eldreråd (ER), råd for menneske med nedsett funksjonsevne (RMNF) og ungdomsråd (UR) eller anna organ for medverknad for ungdom. Plikt til å opprette ER og RMNF er flytta frå særlov til ny kommunelov, i tillegg er det lovfesta å opprette UR.

Departementet skal som følgje av ny kommunelov gje forskrift om oppgåver, organisering og sakshandsaming for råda. Dei ynskjer at reglane skal vera mest mogleg lik for dei tre råda.

Det er framlegg til forskrift som er på høyring, ikkje kommuneloven.

Forskrift.

Formål: legge til rette for ein open, brei og tilgjengeleg medverknad frå eldre, personar med

nedsett funksjonsevne og ungdom i saker som gjeld dei.

Oppgåver: Det går fram av kommunelova at råda er rådgjevande organ for kommunen. Framlegg i forskrifta er då at råda ikkje kan få delegert mynde. Dei skal koma med uttale i saker som gjeld eldre, personar med nedsett funksjonsevne og ungdom og dei kan og ta opp saker på eige initiativ. Fokus vil vera på saker på overordna nivå, mellom anna budsjett og kommuneplanar.

Samansetting: Det er kommunestyret sjølv som vel råda. Organisasjonar for eldre, personar med nedsett funksjonsevne og ungdom skal ha rett til å koma med framlegg om medlemmar til råda.

Råda vel sjølv sin leiar og nestleiar.

Ny kommunelov vert gjeldande i 2019. Forskrifta vert gjeldande i samband med det konstituerande møtet etter kommunestyre- og fylkestingsvalet 2019.

.....

Høringsnotat med forslag til forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, for personer med funksjonsnedsettelse og for ungdom

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

19. desember 2018

Høringsfrist 1. april 2019

1	Innledning og bakgrunn.....	2
1.1	Innledning.....	2
1.2	Bakgrunn.....	3
2	Gjeldende rett.....	5
2.1	Innledning.....	5
2.2	Eldreråd.....	5
2.3	Råd og annen medvirkning for personer med funksjonsnedsettelse	6
2.4	Ungdomsråd og annen ungdomsmedvirkning.....	6

2.5	Det europeiske charteret om lokalt selvstyre og tilleggsprotokoll om innbyggerdeltakelse	7
2.6	FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne	7
2.7	FNs konvensjon om barnets rettigheter	7
3	Forskrift til kommuneloven § 5-12 om medvirkning - vurderinger og forslag fra departementet	8
3.1	Innledning og kort oversikt over bestemmelsene i ny kommunelov	8
3.2	Lik regulering av de tre medvirkningsordningene så langt som mulig	9
3.3	Klar ordlyd	9
3.4	Veiledere	9
3.5	Målform	9
3.6	Tidlig involvering	10
3.7	Mulighet til møte- og talerett	10
3.8	Valg av medlemmer til rådene	11
3.9	Nærmere om forslag om formål	11
3.10	Nærmere om forslag om oppgaver	12
3.11	Nærmere om forslag om sammensetning og organisering	13
3.12	Mulighet for felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse	14
3.13	Ikrafttredelsestidspunkt	15
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	15
5	Forslag til forskrift	16
	Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger)	16

Innledning og bakgrunn

Innledning

I dette høringsnotatet foreslår Kommunal- og moderniseringsdepartementet en felles forskrift for eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom.

Stortinget vedtok ny lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) 11. juni 2018. Loven vil tre i kraft i løpet av 2019. I ny kommunelov § 5-12 er det fastsatt at kommuner og fylkeskommuner skal opprette eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom. Denne bestemmelsen får først virkning når nye råd skal velges etter kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2019.

Ny kommunelov § 5-12 lyder:

§ 5-12. Eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom

Kommunestyret og fylkestinget skal selv velge et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom.

Flertallet av medlemmene i eldrerådet skal på valgtidspunktet ha fylt 60 år.

Ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom skal ha en valgperiode på inntil to år. Medlemmene i ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år.

Rådene eller annet medvirkningsorgan for ungdom er rådgivende organer for kommunen eller fylkeskommunen og har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom.

Departementet gir forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene eller annet medvirkningsorgan for ungdom.

Kommunenes og fylkeskommunenes plikt til å opprette råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse videreføres. Det nye er at reguleringen flyttes fra særlover til ny kommunelov med forskrift. I § 5-12 er det også lovfestet at hver kommune og fylkeskommune skal opprette et ungdomsråd eller et annet medvirkningsorgan for ungdom. Dermed får ungdom en lovfestet rett til medvirkning på linje med eldre og personer med funksjonsnedsettelse.

Det følger av ny kommunelov at departementet får hjemmel til å gi forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene eller annet medvirkningsorgan for ungdom. Rammene for medvirkningsordningene er allerede i stor grad lagt ved Stortingets vedtak av § 5-12 i den nye kommuneloven. Det er forutsatt i forarbeidene at reglene i all hovedsak skal være en videreføring av gjeldende rett som følger av særlover for eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse.

Departementet foreslår at reglene så langt som mulig bør være like for de tre medvirkningsordningene, med mindre det er behov for ulik regulering. For ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom foreslår derfor departementet i all hovedsak tilsvarende forskriftsregler som for de to øvrige rådene.

Det som er gjenstand for høring, er forslaget til ny forskrift. Kommunelovens bestemmelse om medvirkningsordninger er ikke på høring, og i den grad Stortinget også har vedtatt føringer for medvirkningsordningene er heller ikke disse gjenstand for denne høringen. Kommunelovens bestemmelse om medvirkningsordninger gjelder for både kommuner og fylkeskommuner. For å forenkle fremstillingen i høringsnotatet bruker departementet i det følgende kommune som fellesbetegnelse for kommune og fylkeskommune, hvis ikke noe annet fremgår av sammenhengen. På samme måte omtaler departementet i det følgende kun kommunale organer, selv om høringsforslaget også gjelder for tilsvarende fylkeskommunale organer.

Ungdomsråd og annet medvirkningsorgan for ungdom er regulert på lik måte i ny kommunelov. Departementet foreslår at ungdomsråd og annet medvirkningsorgan for ungdom også skal reguleres likt i forslaget til forskrift. For å forenkle fremstillingen i høringsnotatet bruker departementet i det følgende ungdomsråd som fellesbetegnelse for både ungdomsråd og annet medvirkningsorgan for ungdom.

Bakgrunn

Lokaldemokratiet i Norge er bygd opp rundt en representativ ordning. Innbyggerne velger sine lokale ledere, representanter eller folkevalgte som gis fullmakt til å ivareta ansvaret for de oppgavene kommunen har. Dette betyr at innbyggernes representanter tar stilling til hvordan kommunens oppgaver skal prioriteres, hvordan tjenestetilbudet skal være og legger rammer for hvordan lokalsamfunnet skal utvikles. En viktig del av de folkevalgtes arbeid vil skje i et samspill med innbyggerne. Innbyggernes medvirkning i kommunale beslutningsprosesser er derfor en viktig del av et levende lokaldemokrati.

Eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom er ofte underrepresentert i folkevalgte organer. Ungdom under 18 år kan ikke velges inn i kommunestyret og har da heller ikke muligheter for å få valgt inn representanter som kan påvirke direkte i saker som behandles i kommunestyret. I og med at både eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom ofte er underrepresentert i folkevalgte organer, vil ikke alltid deres synspunkter være del av saksgrunnlaget og debatten før kommunestyret fatter sine beslutninger. For å sikre at beslutninger ikke tas før konsekvenser for berørte grupper er vurdert, er det nødvendig at eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom får uttale seg. Lovfestede medvirkningsordninger sikrer en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning i saker som gjelder disse gruppene og bidrar til at saken blir bedre opplyst.

Uten en lovfestet plikt til medvirkning for disse gruppene, ville hver enkelt kommune selv avgjøre hvorvidt de ville opprettet medvirkningsordninger og hvordan disse ordningene eventuelt skulle utformes. Medvirkningsordningene kunne dermed vært mer tilpasset lokale forhold i kommunen – f.eks. avhengig av størrelsen på kommunen. Konsekvensen ville bli at medvirkningsordningene for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom ville variert fra kommune til kommune, og noen kommuner kunne også valgt ikke å opprette noen form for medvirkning.

Stortinget har i og med vedtakelsen av ny kommunelov § 5-12 allerede tatt stilling til spørsmålet om valg av tiltak for å sikre medvirkning, og i loven er det plikt for kommuner og fylkeskommuner til å opprette eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom. Stortinget har også tatt stilling til hvilken rolle medvirkningsorganene skal ha. Av ny kommunelov følger det at rådene er rådgivende organer for kommuner og fylkeskommuner og har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Departementet har myndighet til å gi forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene. Forskriften skal bidra til å sikre at medvirkningsorganene kan utøve sin rolle som rådgivende organer. Det er samtidig viktig å unngå omfattende og unødvendig detaljregulering i forskrift som begrenser det lokale handlingsrommet. Medvirkningsorganene skal være rådgivende organer, og deres rolle må dermed også sees i sammenheng med rollen til øvrige kommunale organer – f.eks. kommunestyret. Medvirkningsorganene kan dermed i forskrift ikke gis rettigheter eller oppgaver som går ut over deres lovfestede rolle og som er i strid med kommunelovens regulering av rollen til andre kommunale organer.

Regelverket om medvirkning har til nå vært fragmentert i ulike lover og administrert av flere departementer. Det var bakgrunnen for at det ble foreslått en ny bestemmelse i kommuneloven om egne råd for disse gruppene med tilhørende forskrift. Ved å samle regelverket om medvirkning i kommuneloven, blir det ett ansvarlig departement, og dermed mer oversiktlig og brukervennlig for både innbyggerne og kommunene.

Endringer i medvirkningsordningene har blitt foreslått flere ganger i løpet av de siste par årene. Departementet sendte i 2016 på høring forslag om en ny bestemmelse i gjeldende kommunelov - § 10 b om råd i kommuner og fylkeskommuner for ungdom, eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Bakgrunnen for forslaget var blant annet å sikre like regler og å gjøre det enklere for å kommunene og fylkeskommunene å forvalte medvirkningsordningene.

Høringen ble fulgt opp med lovproposisjon til Stortinget, Prop. 65 L (2016–2017), som ble behandlet i kommunal- og forvaltningskomiteen, jf. Innst. 319 L (2016–2017). Stortinget vedtok lovendringene våren 2017, jf. lovvedtak 90 (2016–2017). Årsaken til at ny § 10 b i gjeldende kommunelov fortsatt ikke er trådt i kraft, er fordi arbeidet med den nye kommuneloven hadde kommet langt da bestemmelsen ble vedtatt.

I forslaget til ny kommunelov, ble § 10 b foreslått videreført i § 5-11, jf. Prop. 46 L (2017–2018). I innstillingen fra Kommunal- og forvaltningskomiteen var det flertall for at medvirkningsordningene skulle reguleres i ny kommunelov § 5-12 og at også ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom skulle være obligatorisk, jf. Innst. 369 L (2017–2018). Dette ble vedtatt av Stortinget da forslaget til ny kommunelov ble behandlet, jf. lovvedtak 81 (2017–2018).

Departementet viser til bakgrunn, begrunnelse og kunnskapsgrunnlag om medvirkningsordningene som er omtalt i tidligere forarbeider, blant annet Prop. 65 L (2016–2017).

Gjeldende rett

Innledning

Det er bare to grupper, eldre og mennesker med funksjonsnedsettelse, som gjennom lovfesting har egne representasjonsordninger i kommuner. De fleste kommunene har imidlertid vedtatt en rekke ordninger som sikrer andre særlige grupper og aktører arenaer for å ivareta sine interesser.

Mest utbredt er ulike former for medvirkningsordninger for barn og unge. I følge tall fra Kommunal- og moderniseringsdepartementets database for kommunal organisering hadde 76 prosent av kommunene i 2016 opprettet ungdomsråd og 24 prosent hadde barn- eller ungdommens kommunestyre. 57 prosent av fylkene hadde barne- og/eller ungdomsråd og 67 prosent hadde barn og unges fylkesting. Samlet hadde ca. 90 prosent av kommunene og fylkeskommunene en av de to eller begge formene for representasjonsordning.

Eldreråd

Kommuner og fylkeskommuner skal opprette eldreråd for hver valgperiode. Denne plikten følger av lov 8. november 1991 nr. 76 om kommunale og fylkeskommunale eldreråd (eldrerådsloven) §§ 1 og 5. Formålet med eldrerådene er å sikre at eldre gis innflytelse i saker som gjelder Eldres levekår. Eldrerådets syn i disse sakene blir del av grunnlaget for de avgjørelser som fattes i kommunen.

Eldrerådet er et rådgivende organ for kommunen og eldrerådet kan gi uttalelser i alle saker som gjelder levekårene for eldre, jf. eldrerådsloven §§ 3 og 7. Alle saksdokumenter skal legges frem for eldrerådet i god tid før kommunestyret behandler sakene. Dersom det er tvil om saken gjelder eldre, følger det av forarbeidene at saken bør forelegges eldrerådet.

Eldrerådene har ikke avgjørelsesmyndighet. De kan ta opp saker av eget initiativ og kan foreslå at kommunestyret setter saker på dagsordenen.

Antall medlemmer og oppnevning av medlemmene blir besluttet av kommunestyret eller fylkestinget, jf. §§ 2 og 6. Pensjonistforeninger har rett til å komme med forslag til medlemmer i eldrerådet. Flertallet av medlemmene i eldrerådet skal være alderspensjonister i kommunen. Det er en forutsetning i kommuneloven § 10 nr. 3 at det også skal velges

varamedlemmer til rådet. Kommunen og fylkeskommunen kan vedta at det opprettes et felles råd for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne, jf. §§ 4a og 8a.

Råd og annen medvirkning for personer med funksjonsnedsettelse

Alle kommuner og fylkeskommuner skal ha et råd eller annen representasjonsordning for mennesker med nedsatt funksjonsevne, jf. lov 17. juni 2005 nr. 58 om råd eller annen representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m. §§ 1 og 2.

Kommunene skal sørge for at mennesker med nedsatt funksjonsevne blir sikret en åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i arbeidet med saker som er særlig viktige for dem. Dette gjelder blant annet arbeid mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne, tilgjengelighet og likeverdige tjenester. Medvirkning skal i hovedsak skje gjennom rådgivning og uttalelser.

Intensjonen med rådene er blant annet å medvirke til at mennesker med nedsatt funksjonsevne får tilgang til nødvendige kommunale tjenester. Det vil kunne gjelde både lovpålagte og ikke-lovpålagte tjenester. Rådet skal medvirke til å synliggjøre de behovene som ulike grupper med nedsatt funksjonsevne har, og hva som er gode løsninger for dem. Kommunestyret avgjør hvor mange medlemmer rådet skal ha. Etter loven er det ulike alternativer for organisering å velge mellom:

- Eget råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne (§ 2)
- Interkommunale representasjonsordninger/råd (§ 3)
- Et felles råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldre (§ 4)
- Andre representasjonsordninger (§ 2).

Ungdomsråd og annen ungdomsmedvirkning

Det har vært opp til den enkelte kommune å bestemme om den ønsker å ha en formell medvirkningsordning for ungdom. Barn og unge har tradisjonelt vært mindre aktive i lokalpolitikken enn den øvrige befolkningen. Fordi barn og unge under 18 år ikke har stemmerett, har de ikke samme mulighet til deltakelse i lokal politikk som personer med stemmerett. Det er få organisasjoner for barn som driver med medvirkning i samfunnsprosesser, de fleste er knyttet til idrett og andre aktiviteter. Barn og unge har derfor ikke mange arenaer der samfunnsengasjement og medvirkning inngår. Mange kommuner og fylkeskommuner har derfor iverksatt tiltak for å sikre denne gruppen medvirkning. En medvirkningsordning for ungdom kan f.eks. være i form av ungdomsråd, barn- og unges kommunestyre og ungdommens fylkesting.

Ordnings med ungdomsråd er mest brukt, men det er ulike typer organisering, og hvilken myndighet disse rådene har, varierer. Ungdomsrådene tar opp saker på eget initiativ og uttaler seg om relevante saker til kommunestyret. Rekrutteringen foregår med utgangspunkt i skolene, som oftest med bistand av elevrådene. Noen kommuner har gitt ungdomsrådene delegert beslutningsmyndighet over en tildelt sum i budsjettprosessen. Ungdomsrådene mangler et klart lovfestet mandat og formalisering. Det har derfor i stor grad vært opp til hver kommune og fylkeskommune hvordan rådene skal organiseres og hvor stor innflytelse de skal få.

Det følger av Grunnloven § 104 at barn har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv. Barns mening skal tillegges vekt i overensstemmelse med deres alder og utvikling.

Det europeiske charteret om lokalt selvstyre og tilleggsprotokoll om innbyggerdeltakelse

Norge ratifiserte 1. september 1989 Det europeiske charteret om lokalt selvstyre. Charteret inneholder bestemmelser om lokalt selvstyre og om forholdet mellom nasjonale myndigheter og lokale myndigheter med sikte på å sikre lokalt selvstyre. Norge reserverte seg ikke mot noen av artiklene i charteret og er folkerettslig forpliktet av alle bestemmelsene. Charteret er ikke inkorporert som en del av norsk rett. Det innebærer at norsk rett vil gå foran dersom det skulle være motstrid mellom charteret og norsk rett. Charteret kan likevel ha en viss påvirkning på norsk rett som et tolkningsmoment der norsk rett er uklar.

Norge ratifiserte 16. desember 2009 også en tilleggsprotokoll om innbyggerdeltakelse til charteret om lokalt selvstyre. Charteret omfatter forholdet mellom staten og lokale myndigheter. Tilleggsprotokollen utvider virkeområdet for charteret til å omfatte forholdet mellom de lokale myndighetene og innbyggerne. Protokollen inneholder bestemmelser om medlemsstatenes ansvar for å legge til rette for innbyggerdeltakelse lokalt - ikke bare i valg - men også mellom valg. Medlemsstatene skal gjennom ulike tiltak realisere retten til innbyggerdeltakelse. Dette kan blant annet skje gjennom informasjonstiltak, etablering av prosedyrer for involvering av innbyggerne, ordninger for dokumentinnsyn hos lokale myndigheter og mekanismer for håndtering av klager. Fra norsk side vurderte man det slik at det regelverket vi har i kommuneloven, forvaltningsloven og offentlighetsloven til sammen oppfyller kravene i tilleggsprotokollen.

FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne

FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne fra 2006 skal sikre lik tilgang til menneskerettighetene for personer med nedsatt funksjonsevne. Konvensjonens fortale uttaler at menneskerettighetene er allmenne og udelelige, og at det er nødvendig å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan nyte sine rettigheter fullt ut, uten forskjellsbehandling. Konvensjonen inneholder en rekke bestemmelser som angir hvordan menneskerettighetene skal forstås når det gjelder mennesker med nedsatt funksjonsevne. Konvensjonen bygger på en erkjennelse av at de andre FN-konvensjonene ikke har vært tilstrekkelige effektive for å hindre barrierer som først og fremst rammer personer med nedsatt funksjonsevne.

Konvensjonspartene har plikt til å treffe alle nødvendige tiltak, også gjennom lovgivning, for å virkeliggjøre de rettigheter som er nedfelt i konvensjonen og bekjempe diskriminering av personer med nedsatt funksjonsevne, jf. artikkel 4. Statene skal respektere den enkeltes rett til ikke å bli diskriminert, beskytte personer med nedsatt funksjonsevne mot diskriminering fra andre, og iverksette tiltak for å fremme likestilling. Konvensjonen omfatter både sivile, politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter.

Norge ratifiserte konvensjonen i 2013. Konvensjonen er ikke inkorporert i norsk lov.

FNs konvensjon om barnets rettigheter

Barn og unges rett til å si sin mening og å bli hørt er hjemlet i FNs konvensjon om barnets rettigheter artikkel 12.

Det følger av artikkel 12 at barnet skal ha rett til å gi uttrykk for sine synspunkter i saker som berører det, og at barnets synspunkter skal tillegges behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet. Denne retten gjelder også i rettssaker og forvaltningssaker. Bestemmelsen gir uttrykk for et generelt prinsipp. Det vil være opp til statene å presisere og konkretisere bestemmelsen på de forskjellige saksområder.

Barnekonvensjonen, har vært gjeldende som norsk lov siden 2003. FNs barnekomité har anbefalt norske myndigheter å styrke barn og unges muligheter til deltakelse samt sikre at deres synspunkter blir tillagt vekt.

Forskrift til kommuneloven § 5-12 om medvirkning - vurderinger og forslag fra departementet

Innledning og kort oversikt over bestemmelsene i ny kommunelov

Stortinget har vedtatt at regulering av råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom eller annet medvirkningsorgan skal følge av ny kommunelov § 5-12 med tilhørende forskrift. De gjeldende særlovene om henholdsvis eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse, oppheves fra det tidspunktet ny kommunelov og ny forskrift om medvirkning trer i kraft.

Ny kommunelov § 5-12 fastslår at det er kommunestyret og fylkestinget som selv velger et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd eller et annet medvirkningsorgan for ungdom. Rådene og medvirkningsorgan skal være et rådgivende organ for kommunen eller fylkeskommunen, som har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Loven fastslår også at for eldreråd skal flertallet av medlemmene på valgtidspunktet ha fylt 60 år. Loven regulerer også at for ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom er valgperioden på inntil to år og medlemmene skal på valgtidspunktet ikke ha fylt 19 år.

I samme bestemmelse slås det fast at departementet kan gi forskrift om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene og annet medvirkningsorgan for ungdom. I forarbeidene til ny kommunelov er det lagt til grunn at reglene fra de to særlovene i all hovedsak videreføres med noen endringer.

Det følger av ny kommunelov § 5-2 at medvirkningsorganene er omfattet av definisjonen *andre kommunale organer*. Av samme bestemmelse går det også frem at de bestemmelsene som gjelder for folkevalgte organer også skal gjelde for andre kommunale organer. Dette innebærer at bestemmelser i ny kommunelov som gjelder for folkevalgte organer, også gjelder for medvirkningsordningene. Noen av de mest sentrale bestemmelsene er i kapittel 7 om valg til organet og i kapittel 11 om saksbehandling.

Med *folkevalgte* menes i ny kommunelov medlemmer av kommunestyret og fylkestinget og personer som et folkevalgt organ har valgt inn i et folkevalgt organ eller et annet kommunalt organ etter § 5-2. Siden medlemmene til medvirkningsorganene skal velges av kommunestyret eller fylkestinget, betyr dette at medlemmene inngår i definisjonen av *folkevalgte* etter § 5-1. Bestemmelsene i den nye kommuneloven som gjelder for folkevalgte vil dermed også gjelde for medlemmene i medvirkningsorganene. Noen av de mest sentrale bestemmelsene er i kapittel 8 om rettigheter og plikter for folkevalgte.

Lik regulering av de tre medvirkningsordningene så langt som mulig

De tre medvirkningsordningene er rådgivende organer innen ulike saksområder. Målet med medvirkningsordningene er imidlertid det samme – å sikre medvirkning. Departementet foreslår at utgangspunktet er like regler for de tre medvirkningsordningene, med mindre det er særlige grunner som taler for at det er behov for ulik regulering. Lik utforming av bestemmelser om oppgaver, organisering og saksbehandling for rådene vil innebære at regelverket for de tre rådene blir mer oversiktlig. Dette vil kunne være en fordel for både medlemmer i rådene, kommuneadministrasjonen og politikerne i kommunen.

Siden det i de to eksisterende særlovene for henholdsvis eldreråd og råd for personer med nedsatt funksjonsevne, er noe ulik regulering, vil dette innebære at det foreslås enkelte endringer i den nye forskriften sammenliknet med gjeldende rett. For ungdomsråd foreslås i all hovedsak tilsvarende regler som for de to øvrige rådene. Siden det i all hovedsak foreslås like regler for de tre rådene, foreslår departementet at reglene gis i en felles forskrift.

Klar ordlyd

Den nye forskriften vil blant annet bli benyttet av medlemmer i rådene, i tillegg til lokalpolitikere og ansatte i administrasjonen i samtlige kommuner. Siden dette er en forskrift som vil rette seg mot personer med ulik erfaringsbakgrunn og tilknytning til lokalpolitikken, er det ekstra viktig at ordlyden i forskriftene er klar.

En klar ordlyd vil sikre at regelverket er brukervennlig ved at det er enkelt både å forstå og å bruke i praksis. Det kan også bidra til å forhindre feiltolkninger og usikkerhet om hva som er gjeldende rett. Departementet ber spesielt om høringsinnspill om hvorvidt ordlyden er tilstrekkelig klar eller om det er deler av ordlyden som bør klargjøres ytterligere.

Veiledere

En forutsetning for at regelverket for medvirkningsordningene skal fungere, er at det gis tilgjengelig og klar informasjon om regelverket. For gjeldende regulering er det utarbeidet ulike typer veiledningsmateriale. For eldreråd er det laget både veileder og rundskriv. Det samme gjelder for rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Når det gjelder ungdomsråd er det også utarbeidet en del informasjonsmateriale, selv om denne medvirkningsordningen ikke har vært lovregulert tidligere.

Departementet foreslår at det i tillegg til en ny felles forskrift for medvirkningsordningene, også bør lages veiledere for hver av de tre rådene. Veilederne vil f.eks. inneholde oversikt over hvilke regler som gjelder for rådene, både i ny kommunelov og andre relevante lover, og i ny forskrift om medvirkning. Veilederne vil også inneholde praktisk informasjon om arbeidet i rådet og gode eksempler.

Veilederne bør være tilgjengelig fra samme tidspunkt som den nye forskriften trer i kraft. I arbeidet med veilederne vil det være av stor betydning å få innspill fra personer som har praktisk erfaring med arbeid i medvirkningsordninger.

Målform

Departementet har vurdert målformen for den nye forskriften. Både lov om kommunale og fylkeskommunale eldreråd og lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m er på nynorsk, mens ny kommunelov er på bokmål. For å sikre god sammenheng i regelverket mellom ny

kommunelov og forskrift som gis med hjemmel i kommuneloven, foreslår departementet at forskriften om medvirkning gis på bokmål.

Tidlig involvering

Departementet foreslår at rådene skal sikres involvering på et tidlig tidspunkt i den kommunale saksbehandlingen, slik at rådenes uttalelse kan ha mulighet til å påvirke utfallet av saken. I gjeldende lov om eldreråd følger det blant annet at alle saksdokumenter skal legges frem for rådet i god tid før kommunestyret behandler saken, jf. §§ 3 og 7. Tilsvarende bestemmelse følger også av lov om råd for menneske med nedsatt funksjonsevne § 5. I rundskriv A-32/2007 til eldrerådsloven fremgår at det er viktig at kommunene legger frem sakene for eldrerådet på et tidspunkt i saksbehandlingen "...der rådet har høve til å påvirke sakene."

Opgaven til rådene er å være rådgivende organer for kommunen. Rådene har rett til å uttale seg om saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. For at rådenes rettighet til å uttale seg skal være en realitet, er det en forutsetning at rådene mottar saker på et så tidlig tidspunkt at rådets uttalelse kan ha mulighet til å påvirke utfallet av saken. Dersom saken i realiteten er avgjort på det tidspunktet rådet mottar saken, vil ikke rådet kunne utføre sin lovpålagte oppgave som rådgivende organ for kommunen.

Departementet foreslår at det i forskriften fastsettes at saker skal sendes rådene på et tidlig tidspunkt i saksbehandlingen, slik at rådets uttalelse kan ha mulighet til å påvirke utfallet i saken. Dette følger allerede av gjeldende rett slik gjeldende eldrerådslov er tolket i rundskriv. Departementet foreslår at dette skal følge direkte av ordlyden i ny forskrift, slik at det fremgår klart at saken skal legges frem på et tidspunkt slik at rådene har mulighet til å påvirke det endelige vedtaket. Det er likevel unntak f.eks. for hastesaker etter kommuneloven § 11-8. I de tilfellene kommunen er i tvil om saken skal forelegges rådene, bør rådenes syn innhentes. En rekke ulike typer saker skal forelegges rådene, eksempelvis kommuneplaner og budsjett. Det vil derfor være lite hensiktsmessig å foreslå en mer detaljert regulering i forskrift av når ulike sakstyper skal forelegges rådene. Den enkelte kommunen må vurdere saksgangen ut ifra type sak og på bakgrunn av dette sikre at rådene mottar saken på så tidlig tidspunkt at rådets uttalelse kan ha mulighet til å påvirke utfallet i saken.

Mulighet til møte- og talerett

Spørsmålet om medlemmer av eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd skal få møte- og talerett har vært praktisert ulikt fra kommune til kommune. Etter gjeldende kommunelov er det kun medlemmene i kommunestyret som i kraft av sitt verv har møte- og talerett i saker som kommunestyret behandler. Møte og taleretten står ikke direkte i ordlyden i gjeldende kommunelov, men det følger av kommunelovens § 40 nr. 1 og 2 at medlemmene i kommunestyret har både en rett og en plikt til å møte og stemme. I den nye kommuneloven følger denne møte- og stemmeretten av § 8-1. Medvirkningsordningene kan på eget initiativ ta opp saker innenfor sitt saksområde og anmode kommunestyret om å følge opp saken. Det er imidlertid opp til kommunestyret selv å avgjøre om de vil behandle saken.

Både etter den gamle og den nye kommuneloven er det bare kommunestyremedlemmer som i kraft av sitt verv har ordinær tale-, forslags- og stemmerett i saker som kommunestyret

behandler. Det enkelte kommunestyret kan vedta å gi medlemmer av rådene møte- og talerett i kommunestyremøter.

Kommuneloven - både den gjeldende og den nye - åpner derfor ikke for at departementet i forskrift kan gi medlemmene i eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd flere rettigheter enn det som er fastsatt i kommuneloven. Departementet foreslår dermed ingen forskriftsbestemmelser om møte- og talerett.

Valg av medlemmer til rådene

Utgangspunktet er at valg av medlemmer og varamedlemmer til rådene er regulert i den nye kommuneloven kapittel 7. Departementet har vurdert om det i tillegg er behov for særregulering av valg av medlemmer og varamedlemmer til rådene i forskriften.

På grunn av at medlemmer til rådene velges på bakgrunn av at de representerer henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse eller ungdom, antar departementet at det i de fleste tilfeller trolig vil være enstemmighet i kommunestyret ved valg av medlemmer til rådene. Departementet er ikke kjent med at det har vært tilfeller hvor det ikke har vært mulig å gjennomføre valg av medlemmer til eldreråd eller råd for personer med funksjonsnedsettelse, selv om det for disse to rådene etter gjeldende særlover kun har vært mulig å benytte avtalevalg.

Siden avtalevalg er betinget av et enstemmig vedtak i kommunestyret, vil det være nødvendig med en annen måte å regulere valg på enn avtalevalg for de tilfeller hvor det ikke er enighet i kommunestyret. Forholdsvalg innebærer at partier eller grupper representert i kommunestyret leverer hver sin liste med kandidater. Medlemmer til rådene velges på bakgrunn av sin erfaring som henholdsvis eldre, person med funksjonsnedsettelse eller ungdom og ordningen med lister fra partier og grupper vil derfor trolig være mindre egnet enn avtalevalg. Ved forholdsvalg til eldreråd, må listene til partiene utformes slik at det sikres at flertallet i rådet er over 60 år. Ved valg til samtlige råd vil det være viktig å sikre at medlemmene som velges har ulik bakgrunn. Forholdsvalg er trolig en mindre egnet måte å gjennomføre valg av medlemmer til rådene på, men det er likevel en mulig måte å gjennomføre valget på. Andre måter å gjennomføre valg på enn avtalevalg og forholdsvalg, f.eks. flertallsvalg som gjelder ved valg av leder og nestleder, er ikke egnet ved valg av flere medlemmer til rådene. Forholdsvalg vil dermed være det eneste aktuelle alternativet for de tilfeller der det ikke er enighet om avtalevalg.

Departementet kan på denne bakgrunn ikke se at det er behov for særregulering av valgordningen for valg av medlemmer og varamedlemmer til rådene, utover de bestemmelser i ny kommunelov som gjelder for valg til rådene.

Nærmere om forslag om formål

Departementet foreslår at formålet fremgår av forskriften § 1. Det foreslås at formålet med forskriften skal være å legge til rette for en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning fra eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom i saker som gjelder dem.

Med bred medvirkning menes at rådet har rett til å gi rådgivende uttalelse i et bredt spekter av saker. Med bred medvirkning vises det også til at de som velges som medlemmer til rådene bør ha ulike erfaringer. Eldrerådet bør bestå av personer med et vidt aldersspenn for å sikre kunnskap om ulike deler av alderdommen. Det følger av loven at flertallet av medlemmer i eldrerådet skal ha fylt 60 år på valgtidspunktet. Rådet for personer med funksjonsnedsettelse bør bestå av personer med ulik erfaring og bakgrunn for å sikre at

rådet representerer personer med ulike funksjonsnedsettelse. Ungdomsrådet bør bestå av ungdom i forskjellige aldre, med ulik erfaring og utdanning for å sikre at forskjellige ungdomsgrupper blir representert.

Med åpen og tilgjengelig medvirkning menes at kommunen må sikre at rådene mottar alle relevante saker hvor rådene kan avgi uttalelse. Rådene kan også ta opp saker på eget initiativ. Møtene i rådene skal være åpne og tilgjengelige for enhver som ønsker å overvære møtene og rådets uttalelser skal være offentlige.

Departementet foreslår at formålet angis på et overordnet nivå, og at formålet dermed ikke inneholder opplisting av eksempler på hvilke saker som skal legges frem for rådene. Siden rådene vil kunne ta opp et bredt spekter av ulike saker, kan en opplisting av eksempler tolkes som en avgrensning.

Nærmere om forslag om oppgaver

Departementet foreslår at bestemmelser om rådenes oppgaver følger av forskriften § 2. Rådene har som oppgave å være et rådgivende organ for kommunen, dette følger av ny kommunelov § 5-12. Rådene har rett til å komme med rådgivende uttalelser i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom og kan også ta opp saker på eget initiativ. Rådene vil kunne komme med uttalelse i en rekke ulike type saker og vil kunne bidra til å belyse sakene og sikre at perspektivet til eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom blir synliggjort. Som rådgivende organ vil rådenes fokus være mot saker på et overordnet nivå, blant annet budsjett og kommuneplaner.

Departementet foreslår at kommunestyret skal forelegge saker som gjelder eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom for rådene. Dette er en videreføring av tilsvarende bestemmelse som etter gjeldende rett følger av eldrerådsloven. Bestemmelsen er viktig for rådenes mulighet til å utføre sin oppgave som rådgivende organ og sikrer at rådet holdes oppdatert på relevante saker. For at rådenes rettighet til å uttale seg skal være en realitet, er det en forutsetning at rådene mottar saker på et så tidlig tidspunkt at rådets uttalelse kan ha mulighet til å påvirke utfallet av saken. Kommunestyret skal etablere rutiner som sikrer dette, dette er nærmere omtalt i punkt 3.6 i høringsnotatet.

Rådenes funksjon og rolle tilsier at de ikke skal behandle saker som gjelder enkeltpersoner. Departementet foreslår derfor å videreføre dette prinsippet, som etter gjeldende rett følger av tolkningen av de to særlovene om henholdsvis eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse. Departementet foreslår at dette bør følge direkte av ordlyden i ny forskrift.

Rådet for eldre, for personer med funksjonsnedsettelse og ungdom er i § 5-12 gitt kompetanse til å gi rådgivende uttalelser. Utgangspunktet etter ny kommunelov er at kommunestyret kan delegerer myndighet til å treffe vedtak til andre folkevalgte organer innenfor rammene av kommuneloven. Siden det følger av loven at medvirkningsordningenes oppgave er å være rådgivende organer, vurderer departementet at § 5-12 dermed innskrenker muligheten til å delegerer vedtakskompetanse til rådene etter § 5-3. Selv om dette allerede følger av tolkningen av den nye kommuneloven, foreslår departementet at det fremgår av ordlyden i forskriften at rådene ikke kan få delegert vedtakskompetanse. Bakgrunnen er at utøvelse av myndighet er utenfor det mandatet rådene har fått som rådgivende organer. I en rekke kommuner er det eksempler på at kommunestyret har delegert vedtakskompetanse til rådene, slik at rådene for eksempel kan disponere og fordele

midler. Etter ny kommunelov vil dette være mulig ved at kommunestyret ber om rådernes vurdering i saken, før kommunestyret fatter vedtak om tildeling av midlene.

Uttalelser fra rådene skal følge saken til det organet i kommunen som avgjør saken.

Kommunestyret er ikke forpliktet til å følge uttalelsene fra rådene, men rådernes uttalelse skal følge saken slik at dette er del av grunnlaget i saken som kommunestyret må vurdere før de tar sin avgjørelse. Rådets uttalelser er offentlige.

Departementet foreslår en bestemmelse om at rådene hvert år skal utarbeide en årsmelding, tilsvarende bestemmelse om årsmelding følger etter gjeldende rett av de to særlovene.

Årsmeldingen skal legges frem for kommunestyret. Departementet vurderer at det ikke er behov for detaljert regulering av innholdet i årsmeldingen. Årsmeldingen vil f.eks. kunne inneholde oversikt over medlemmer, mandat og hvilke saker rådet har behandlet i løpet av året som har gått, i tillegg til en oppsummering av rådets uttalelser.

Nærmere om forslag om sammensetning og organisering

Bestemmelser om sammensetning og organisering av rådene foreslås i § 3 i ny forskrift. Det er kommunestyret selv som velger et råd for eldre, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd, dette følger av ny kommunelov § 5-12. Valget kan ikke delegeres. Valgreglene følger av ny kommunelov, dette er nærmere omtalt under punkt 3.8 i dette høringsnotatet.

Det foreslås at det også skal være opp til kommunestyret å avgjøre antallet medlemmer og varamedlemmer som skal velges til de tre rådene. Departementet kan ikke se at det er behov for å regulere antallet medlemmer i forskriften. Det er derimot hensiktsmessig at det er lokalt handlingsrom, slik at f.eks. mindre kommuner kan velge råd som består av færre medlemmer, mens større kommuner kan stå fritt til å velge flere medlemmer til rådene. Kommunestyret bør innhente uttalelser fra organisasjoner for henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom før antallet medlemmer i de ulike rådene fastsettes. Det foreslås videre at kommunestyret vedtar mandatene for og sammensetningene av rådene. Tilsvarende regulering følger etter gjeldende rett av særloven for råd for personer med funksjonsnedsettelse. Kommunestyret kan i mandatet for rådene fastsette nærmere bestemmelser, f.eks. om rådets arbeidsmåte og saksgang. Rådene har rett til å uttale seg før kommunestyret fastsetter mandat for rådene.

Departementet foreslår at det er henholdsvis elderrådet, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet som selv velger sin leder og nestleder. Etter gjeldende lov om råd for menneske med nedsett funksjonsevne er det kommunestyret som oppnevner leder og nestleder. Valg av leder og nestleder er en oppgave som rådet bør gis kompetanse til å utføre selv. Departementet viser til at dette har vært gjeldende rett for valg av leder og nestleder til elderråd, og kan ikke se at det er noen grunner som tilsier at valg av leder og nestleder skal reguleres annerledes for råd for personer med funksjonsnedsettelse. Leder og nestleder skal velges blant medlemmene i rådet. Det følger av ny kommunelov hvordan valget skal gjennomføres, blant annet at leder og nestleder skal velges ved flertallsvalg.

Departementet foreslår at organisasjoner for henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom skal ha rett til fremme forslag om medlemmer til rådene. Etter elderrådsloven er det pensjonistforeninger som har rett til å fremme forslag om medlemmer til elderrådet. Betegnelsen *organisasjoner for eldre* som foreslås i forskriften vil omfatte både pensjonistforeninger og andre organisasjoner som representerer eldre.

Departementet foreslår å videreføre at organisasjoner for personer med funksjonsnedsettelse skal ha rett til fremme forslag om medlemmer til rådet for personer med funksjonsnedsettelse. Departementet foreslår at organisasjoner som representerer ungdom skal ha rett til fremme forslag om medlemmer til rådet. Dette inkluderer også elevråd, fritidsklubber og ungdomshus m.v. Kommunen må kontakte organisasjonene slik at de mottar informasjon om retten til å fremme forslag om medlemmer i god tid før valget av medlemmer til rådene skal gjennomføres.

For at rådene skal kunne utføre sine oppgaver er det nødvendig at rådene får tilstrekkelig sekretariatshjelp, dette følger etter gjeldende rett av de to særlovene om henholdsvis eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse. Det vil kunne være behov for hjelp til for eksempel møteinnkalling, utforming av sakslister, bestilling av møterom, føring av møtereferat og utsending av rådenes uttalelser. Departementet foreslår at rådene skal gis tilstrekkelig sekretariatshjelp.

Departementet foreslår en videreføring av eldrerådslovens bestemmelse om at rådet har rett til å uttale seg før kommunestyret setter ned sekretariat, fastsetter saksbehandlingsregler og vedtar budsjett for rådet. Rådene kan dermed blant annet komme med uttalelse om hvor i kommunens administrasjon sekretariatet skal plasseres, hvilke oppgaver sekretariatet skal ha og hvor stor stillingsprosent sekretariatet skal gis. Departementet foreslår ikke en detaljregulering av saksbehandlingsreglene for rådene, slik at det gis lokalt handlingsrom for kommunestyret. Saksbehandlingsreglene som kommunestyret vedtar, må være i tråd med kravene til saksbehandling som følger av relevant regelverk for rådet, herunder kommuneloven og forvaltningsloven.

Utgangspunktet er at det skal opprettes et eldreråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd for hver kommune. Kommuner kan velge å opprette kommunedelsutvalg og overføre oppgaver som gjelder eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom til kommunedelsutvalgene. I disse tilfeller skal det opprettes råd for alle disse tre gruppene for hvert kommunedelsutvalg, i tillegg til et sentralt eldreråd, et sentralt råd for personer med funksjonsnedsettelse og et sentralt ungdomsråd for hele kommunen. Departementet foreslår tilsvarende reguleringen i forskrift som det som følger av eldrerådsloven om eldreråd i kommunedelsutvalg og sentralt eldreråd.

Departementet er i tvil om det er nødvendig med krav om et sentralt råd for disse tre gruppene i de tilfeller kommuner velger å opprette råd for hvert bydelsutvalg, og ber om høringsinnspill til dette.

Etter eldrerådsloven har det også vært adgang til å opprette eldreråd for annet geografisk område i kommunen etter søknad til Arbeids- og sosialdepartementet. Departementet vurderer at det ikke er behov for tilsvarende bestemmelse i ny forskrift fordi denne muligheten i svært liten grad har vært benyttet.

Mulighet for felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse

Utgangspunktet er at hver kommune skal opprette separate råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse. Departementet ser imidlertid at det for spesielt mindre kommuner kan være vanskelig å få tilstrekkelig mange medlemmer til to separate råd. Det bør derfor være en unntaksregel for de tilfeller der det vanskelig lar seg gjøre. Etter gjeldende rett følger adgang til å opprette felles råd av særlovene om eldreråd og råd for personer med nedsett funksjonsevne. Ordlyden i lovene inneholder ikke noen vilkår for å opprette felles råd. Det står i rundskrivet til eldrerådsloven at dersom personer med funksjonsnedsettelse og eldre

"... ikkje opplever å ha sterke nok felles interesser og dermed ikkje vil medverke til eit felles råd, så vil ikkje eit felles råd oppfylle formålet med lova."

Departementet foreslår at muligheten for felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse følger av forskriften. Den klare hovedregelen er separate råd, felles råd er kun mulig når det er vanskelig å få opprettet to separate råd. Departementet vurderer at en forutsetning for at et felles råd skal fungere, er at både organisasjoner for eldre, organisasjoner for personer med funksjonsnedsettelse og eksisterende råd finner at et felles råd kan sikre at begge gruppers interesser blir ivaretatt. Kommunestyret må sørge for at organisasjoner for eldre, organisasjoner for personer med funksjonsnedsettelse og etablerte råd for disse gruppene blir hørt, før kommunen avgjør om felles råd skal opprettes. Departementet foreslår at dette følger direkte av ordlyden i forskriften. I ordlyden foreslås også en presisering av at felles råd kan opprettes i de tilfeller det er vanskelig å få opprettet to separate råd. Kommunestyret må dermed i første omgang vurdere opprettelse av to separate råd. Felles råd kan kun opprettes i de tilfeller hvor det vanskelig lar seg gjøre å opprette separate råd. Dette innebærer at terskelen for å opprette felles råd skal være høy, og forbeholdt de tilfeller hvor det f.eks. ikke er mulig å finne nok medlemmer som kan påta seg et slikt verv.

Ikrafttredelsestidspunkt

Ny kommunelov er vedtatt av Stortinget og skal tre i kraft i løpet av 2019. Departementet vurderer at det er hensiktsmessig at forskriften om medvirkning trer i kraft i forbindelse med konstituerende møte i kommunestyret eller fylkestinget etter at kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2019 er gjennomført. Fra samme tidspunkt legger departementet opp til at de to eksisterende særlovene om henholdsvis eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse, blir opphevet. Ikrafttredelsestidspunktet vil dermed kunne være noe ulikt for hver enkelt kommune, siden ikrafttredelsestidspunktet vil avhenge av tidspunktet for det konstituerende møtet i kommunen.

Etter valget skal det gjennomføres et konstituerende møte i kommunestyret senest innen utgangen av oktober måned. Det følger videre av ny kommunelov § 7-1 at dersom ikke nye medlemmer blir valgt i det konstituerende møtet, kan funksjonstiden til de sittende medlemmene i rådene utvides til det er avholdt nyvalg, men ikke lenger enn til første årsskifte i den nye valgperioden. Siden departementet legger opp til at særlovene om eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse oppheves fra og med det konstituerende møtet, vil det dermed kunne gå noe tid fra gjennomføringen av det konstituerende møtet til nye råd blir valgt. Det vil derfor kunne være behov for overgangsbestemmelser som sikrer at eksisterende råd kan fortsette frem til nye råd er valgt. Eventuelle overgangsbestemmelser vil bli vurdert og eventuelt foreslått i egen felles forskrift om overgangsbestemmelser.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår i all hovedsak at regelverket som etter gjeldende rett følger av særlovene om eldreråd og råd for personer med funksjonsnedsettelse, videreføres i forskriften. Departementet foreslår i all hovedsak tilsvarende regler for ungdomsråd. For kommuner og fylkeskommuner innebærer derfor ikke forslaget økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

Ny kommunelov innebærer at kommuner og fylkeskommuner også får plikt til å ha ungdomsråd. De fleste kommuner og fylkeskommuner har allerede en form for medvirkningsordning for ungdom. Ifølge tall fra Kommunal- og moderniseringsdepartementets database for kommunal organisering, hadde 76 prosent av kommunene i 2016 opprettet ungdomsråd og 24 prosent hadde barn- eller ungdommens kommunestyre. Samlet hadde ca. 90 prosent av kommunene en av de to eller begge formene for medvirkningsordning. Tall fra databasen viser også at de fleste fylkeskommuner har medvirkningsordninger for ungdom, 57 prosent av fylkene har barne- og/eller ungdomsråd og 67 prosent har barn og unges fylkesting. I alt har 89 prosent av fylkeskommunene en medvirkningsordning for ungdom i 2016. Departementet legger til grunn at sekretariat for ungdomsråd for eksempel vil kunne samordnes med sekretariatet til eldrerådet og rådet for personer med funksjonsnedsettelse. Videre vil en samling av regulering av de ulike medvirkningsordningene i kommuneloven med tilhørende forskrift bidra til en administrativ forenkling, også av ordningene kommunene og fylkeskommunene allerede er pålagt å ha. Departementets vurdering er derfor at forslaget ikke vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for kommuner og fylkeskommuner.

Regelverket om medvirkningsordningene vil være innenfor fagområdet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. For departementet blir dette en ny oppgave. Departementets nye fagoppgave gjelder medvirkningsordningene, mens det fremdeles er Helse- og omsorgsdepartementet som er fagdepartement for saker som gjelder eldre og Barne- og likestillingsdepartementet som er fagdepartementet for saker som gjelder barn og ungdom, og saker som gjelder personer med funksjonsnedsettelse. Departementet vurderer at endringen ikke vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Dersom endringen har økonomiske konsekvenser for departementet vil dette dekkes innenfor departementets egne rammer.

Forslag til forskrift

Forskrift om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger)

Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet XXXX med hjemmel i lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner § 5-12.

§ 1 Formål

Forskriften skal sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning fra

- a) eldre gjennom eldrerådet i saker som angår dem
- b) personer med funksjonsnedsettelse gjennom rådet for personer med funksjonsnedsettelse i saker som angår dem
- c) ungdom gjennom ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom i saker som angår dem.

§ 2 Oppgaver

Eldrerådet, rådet for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom er rådgivende organer for kommunen og fylkeskommunen.

Rådene har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Slike saker skal kommunestyret og fylkestinget forelegge for dem. Kommunestyret og fylkestinget skal etablere rutiner som sikrer at rådene mottar sakene på et så tidlig tidspunkt i saksbehandlingen, at uttalelsene fra rådene har mulighet til å påvirke utfallet av saken. Rådene kan også ta opp saker på eget initiativ.

Uttalelsene skal følge saksdokumentene til det kommunale eller fylkeskommunale organet som avgjør saken endelig.

Rådene skal ikke behandle saker som gjelder enkeltpersoner. Rådene kan heller ikke få delegert vedtaksmyndighet.

Rådene skal hvert år utarbeide hver sin årsmelding som skal legges frem for kommunestyret eller fylkestinget.

§ 3 Sammensetning og organisering

Kommunestyret og fylkestinget vedtar mandatet for og sammensetningen av eldrerådet, rådet for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet eller annet medvirkningsorgan for ungdom. De bestemmer også hvor mange medlemmer og varamedlemmer rådene skal ha.

Rådene velger selv sin leder og nestleder blant medlemmene.

Organisasjoner for eldre, for personer med funksjonsnedsettelse og for ungdom har rett til å fremme forslag om medlemmer til det rådet som representerer deres interesser.

Rådene skal gis tilstrekkelig sekretariatshjelp.

Rådene har rett til å uttale seg før kommunestyret og fylkestinget setter ned et sekretariat, fastsetter saksbehandlingsreglene og vedtar budsjett og mandat for dem.

Hvis kommunene har overført oppgavene som gjelder eldre, personer med funksjonsnedsettelse eller ungdom til kommunedelsutvalg, skal det være et elderråd, et råd for personer med funksjonsnedsettelse og et ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom i alle kommunedelene. Kommunedelsutvalget ivaretar kommunestyrets rettigheter og plikter overfor rådene. Hvis oppgavene er overført til kommunedelsutvalg, skal det også velges et sentralt elderråd, et sentralt råd for personer med funksjonsnedsettelse og et sentralt ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom.

§ 4 Felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse

Kommunen eller fylkeskommunen kan opprette ett felles råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse hvis det er vanskelig å få opprettet to separate råd.

Organisasjoner for eldre, organisasjoner for personer med funksjonsnedsettelse og etablerte råd for eldre og for personer med funksjonsnedsettelse i kommunen eller fylket, skal bli hørt før kommunestyret eller fylkestinget avgjør om det skal opprettes ett felles råd.

§ 5 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019–2023.

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
004/19	Eldrerådet	PS	12.02.2019

Saksbehandlar	ArkivsakID
Tove Mette Arnø Fyllingen	18/1034

Melding/orientering til eldrerådet 12.02.2019

Vedlegg:

*Møteprotokoll 08.11.2018 *Møteprotokoll fyl 04.12.2018 *Bedre tannhelse for eldre
*Tilskuddsordningen Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet (tidligere Aktivitet for seniorer og eldre) for 2019 er kunngjort *Saksliste FYEL 17.01.19 *Til eldrerådet: protokoll frå fylkeseldrerådet 17.01.19 *Brev til eldrerådet *Brev til eldrerådene LEVE HELE LIVET

Rådmannen sitt framlegg til vedtak

Meldinga vert teke til orientering.

Saksopplysningar:

Saka skal avgjerast i eldrerådet

Utval: Fylkeseldrerådet i Hordaland
Møtestad: Fylkesutvalsalen, 3. etasje, Fylkeshuset
Dato: 08.11.2018
Tidspunkt: 09:30-14:30

Følgjande faste medlemmer møte:

Namn	Funksjon	Representerer	Merknad
Synnøve Solbakken	Medlem	FL A/SP/SV	Gjekk 12:30
Gunda Falao Sparre	Nestleiar	LOP	
Odd Himle	Medlem	SN-H	
Inger M. Lingjerde	Medlem	PF	
Inger Sjong	Medlem	FL H/FRP/V/MDG	

Følgjande medlemmer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Monrad Reigstad	Medlem	PF
Kåre Ystanes	Leiar	PF

Følgjande varamedlemmer møte:

Namn	Møtte for	Representerer
Gunvor Opedal	Kåre Ystanes	PF

Merknader

Leiar i møte 08.11.2018: Gunda Falao Sparre**Frå administrasjonen møte:**

Namn	Stilling
Silje Lyngstad	Rådgjevar/møtesekretær

Silje Lyngstad
møtesekretær

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off.
PS 54/18	Godkjenning av møteinnkalling		
PS 55/18	Godkjenning av møteprotokoll forrige møte	2017/2682	
PS 56/18	Godkjenning av sakliste		
PS 57/18	Referatsak (meldingar)		
RS 40/18	Lokale båtruter Osterfjorden og Geitanger-Knappskog	2017/17742	
RS 41/18	Servicelinjene i Bergen	2018/14297	
RS 42/18	Konkurransesutsetjing av Rutepakke Bergen sentrum og Bergen nord	2018/14417	
RS 43/18	Ad. oppnemning av representantar til brukarutvalet i Helse Fonna - til info	2017/2682	
RS 44/18	Referat frå møte i brukarutvalet ved Haraldsplass Diakonale Sykehus den 10.09.2018.	2017/2682	
PS 58/18	Ymse		
PS 59/18	Status for plan om likeverd og likestilling i Hordaland fylkeskommune	2017/2682	
PS 60/18	Eldrerådskonferansen 2018 - evaluering	2017/2682	
PS 61/18	Vestlandskonferansen 2019 - idear til program	2017/2682	
PS 62/18	Eldrerådskonferansen 2019 - konferansen for dei kommunale eldreråda - byrje planlegging av konferansen	2017/2682	
PS 63/18	Høring - etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukarombud	2017/2682	
PS 64/18	Oppklaring av oppnemning av representantar til brukarutvalet i Helse Fonna	2017/2682	

PS 54/18 Godkjenning av møteinnkalling

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

Møteinnkallinga vart godkjend utan merknader.

PS 55/18 Godkjenning av møteprotokoll forrige møte

Forslag til vedtak

Møteprotokollen frå møte 27.09.2018 vart godkjent utan merknader.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

Gunda Falao Sparre (LOP) gjorde merksam på følgjande:

På s. 4 blei namnet til Gunda Falao Sparre stava feil.

På s. 8 er det ein datofeil i sak 52/18 om besøk frå fylkestannlegen. Riktig dato er 08.11 og ikkje 08.12.

På s. 9 manglar etternamn på Gunda Falao Sparre i sak 53/18 under røystinga.

Odd Himle (SN-H) gjorde merksam på at han er medlem av SN-H og ikkje AN-H som skreve på framsida av protokollen frå førre møte.

Møteprotokollen frå 27.09.18 vart godkjent med dei merknadene som er nemnd over.

PS 56/18 Godkjenning av sakliste

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

Fylkeseldrerådet vedtok samrøystes å setje RS 43/18 på saklista for møtet utan saksførelegg:

- PS 64/18 Oppklaring av oppnemning av representantar til brukerutvalet i Helse Fonna.

Saklista vart godkjend med dei merknadane som er nemnd over.

PS 57/18 Referatsak (meldingar)

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

RS 40/18-42/18 og RS 44/18 vart referert.

PS 58/18 Ymse

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

Fylkeseldrerådet inviterer Skyss til å kome til neste møte i rådet, 04.12.18, for spørsmål og orientering i samband med RS 41/18 og 42/18.

ORIENTERINGAR

Arne Åsan, fylkestannlege i Hordaland fylke, orienterte om tannhelseteneste i Hordaland fylkeskommune i samband med prosjekt på Stord og i Årstad bydel og fylkestannlegen og fylkestannhelsetenesta i ny region.

PS 59/18 Status for plan om likeverd og likestilling i Hordaland fylkeskommune

Forslag til vedtak

Fylkeseldrerådet vil gje innspel til saka status for plan om likestilling og likeverd i Hordaland fylkeskommune.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

Inger M. Lingjerde (PF) sette fram slikt forslag:

«Fylkeseldrerådet ved Inger Lingjerde vil utarbeide forslag til uttale og sende det på mail til gjennomlesing og eventuelt kommentar før oversending av vårt tilsvaer.»

Røysting

Lingjerde sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Fylkeseldrerådet ved Inger Lingjerde vil utarbeide forslag til uttale og sende det på mail til gjennomlesing og eventuelt kommentar før oversending av vårt tilsvaer

PS 60/18 Eldrerådskonferansen 2018 - evaluering

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan tilråding.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

Gunda Falao Sparre (LOP) sette på vegner av fylkeseldrerådet fram slikt forslag:

«Det gis ei skriftleg tilbakemelding til hotellet ut frå tilbakemelding og diskusjon i rådet.»

Røysting

Falao Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Det gis ei skriftleg tilbakemelding til hotellet ut frå tilbakemelding og diskusjon i rådet.

PS 61/18 Vestlandskonferansen 2019 - idear til program

Forslag til vedtak

Medlemmane i fylkeseldrerådet vil kome med idear til program for Vestlandskonferansen 2019.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

Saka blei diskutert utan at det blei fatta vedtak i saka.

PS 62/18 Eldrerådskonferansen 2019 - konferansen for dei kommunale eldreråda - byrje planlegging av konferansen

Forslag til vedtak

Fylkeseldrerådet vil fremje forslag til fleire tema for eldrerådskonferansen 2018.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

Gunda Falao Sparre (LOP) sette på vegner av fylkeseldrerådet fram slikt forslag:

«Eldrerådskonferansen 2019 leggjast til tysdag 5. november til onsdag 6. november. Det undersøkjast om hotell Terminus er ledig, eventuelt Scandic Ørnen. Sekretariatet undersøkker om Hotell Norge kan brukast».

Røysting

Falao Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Eldrerådskonferansen 2019 leggjast til tysdag 5. november til onsdag 6. november. Det undersøkjast om hotell Terminus er ledig, eventuelt Scandic Ørnen. Sekretariatet undersøkker om Hotell Norge kan brukast.

PS 63/18 Høring - etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukarombud

Forslag til vedtak

Fylkeseldrerådet vil gje høringsuttale til saka: Etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukarombud mm.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

Gunda Falao Sparre (LOP) sette fram slikt forslag:

«Saka vert utsett til neste møte 04.12.18.»

Røysting

Falao Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Saka vert utsett til neste møte 04.12.18.

PS 64/18 Oppklaring av oppnemning av representantar til brukarutvalet i Helse Fonna

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 08.11.2018

Synnøve Solbakken (FL A/SP/SV) sette på vegner av fylkeseldrerådet fram slikt forslag:

«Fylkeseldrerådet vil be fylkesrådmann melde frå om at det er feil betegnelse på kven som skal oppnemna representant til Brukarutvalet Helse Fonna. Det står pensjonistpartiet, men skal vere pensjonistforbundet».

Gunda Falao Sparre (LOP) sette på vegner av fylkeseldrerådet fram slikt forslag:

«Fylkeseldrerådet ved fungerande leiar sender brev til Pensjonistforbundet i Hordaland kor ein ber om at dei støttar Fylkeseldrerådet i Hordaland sitt forslag om at Synnøve Solbakken frå Kvinnherad på nytt oppnemnst som medlem av Brukerutvalet i Helse Fonna.»

Røysting

Solbakken sitt forslag vart samrøystes vedteke.
Falao Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Fylkeseldrerådet vil be fylkesrådmann melde frå om at det er feil betegnelse på kven som skal oppnemna representant til Brukarutvalet Helse Fonna. Det står pensjonistpartiet, men skal vere pensjonistforbundet.

Fylkeseldrerådet ved fungerande leiar sender brev til Pensjonistforbundet i Hordaland kor ein ber om at dei støttar fylkeseldrerådet i Hordaland sitt forslag om at Synnøve Solbakken frå Kvinnherad på nytt oppnemnst som medlem av Brukerutvalet i Helse Fonna.

Utval: Fylkeseldrerådet i Hordaland
Møtestad: Fylkeshuset, Sunnhordland, 4.et.
Dato: 04.12.2018
Tidspunkt: 09.30 – 15:15

Følgjande faste medlemmer møtte:

Namn	Funksjon	Representerer
Odd Himle	Medlem	SN-H
Gunda Falao Sparre	Nestleiar	LOP
Monrad Reigstad	Medlem	PF
Synnøve Solbakken	Medlem	FL A/SP/SV
Inger Sjong	Medlem	FL H/FRP/V/MDG

Følgjande medlemmer hadde meldt forfall

:

Namn	Funksjon	Representerer
Kåre Ystanes	Leiar	PF
Inger M. Lingjerde	Medlem	PF

Følgjande varamedlemmer møtte:

Namn	Møtte for	Representerer
Kari Solberg	Inger M. Lingjerde	PF

Merknader

Frå administrasjonen møtte:

Namn	Stilling
Målfrid Vik Sønstabø	Kst. dirketør Skyss
Dianne Kilvær	som sekretær

Sakliste

Utvals-saknr	Innhald	Arkiv-saknr	U.Off.
PS 65/18	Godkjenning av møteinnkalling		
PS 66/18	Godkjenning av møteprotokoll forrige møte	2018/16480	
PS 67/18	Godkjenning av sakliste		
PS 68/18	Referatsak (meldingar)		
RS 45/18	Svar frå SKYSS - ruteendringar hausten 2018	2018/16480	
RS 46/18	Til orientering: Brev sendt frå Fylkeseldrerådet etter møte 08.11.2018	2018/16480	
RS 47/18	Prolongering av fylkeseldrerådet sine representanter i brukertvalet ved Haraldsplass Diakonale sjukehus	2018/16480	
RS 48/18	Meldingssak om innhald i møteprotokoll frå Fylkessekretariatet	2018/16480	
PS 69/18	Ymse		
PS 70/18	Uttale til sak om "Handlingsprogram til 2019-2020. Kollektivstrategi for Hordaland"	2018/16480	
PS 71/18	Uttale i sak om "Justering av tilbudsstrukturen 2019/20 (klasesaka)"	2018/16480	
PS 72/18	Forslag til uttale i høyring om "Etablering av Nasjonalt eldre-, pasient- og brukertval"	2018/16480	
PS 73/18	Svar frå Pensjonistforbundet om sak: Nominasjon til Brukertvalet i Helse Fonna	2018/16480	
PS 74/18	Vestlandskonferansen 2019: Vidare arbeid med program	2018/16480	
PS 75/18	Revisjon av handlingsplanen 2015-2019	2018/16480	
PS 76/18	Første utkast til Årsmelding 2018	2018/16480	
PS 77/18	Eldrerådskonferansen 2019: Valg av hotell	2018/16480	

PS 65/18 Godkjenning av møteinnkalling

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Vedtak

Møteinnkallinga vart godkjend utan merknader.

PS 66/18 Godkjenning av møteprotokoll forrige møte

Forslag til vedtak

Møteprotokollen frå 08.11.2018 vart godkjent utan merknader.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Vedtak

Møteprotokollen frå 08.11.18 vart godkjent utan merknader.

PS 67/18 Godkjenning av sakliste

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Vedtak

Sakslista vart godkjend utan merknader.

PS 68/18 Referatsak (meldingar)

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

RS 45/18 – 48/18 vart refererte.

PS 69/18 Ymse

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Orientering

Målfrid Vik Sønstabø, kst. direktør Skyss, orienterte om

- bilbelte i bussane – plassering av desse
- Servicelinene i Bergen sentrum – Bergen nord

Fylkeseldrerådet kan kome med ønskjer om fast tid for besøk av Skyss i rådsmøter.

Inger Sjong orienterte frå møte på Grand Hotel Terminus 15.11.18: folkehelsemeldinga.

Odd Himle orienterte frå samling på Voss 28.-20.11.18: Samarbeid og implementering av «Leve hele livet»

Gunda Sparre orienterte frå

- Erfaringssamling i Oslo 3.12.18: «Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet», på bakgrunn av å ha følgt strømmetenesta frå samlinga.
- Polyfonkonferansen i Bergen 22.11.18: «Musikkterapi og samhandling»

Sekretariat

Inviterer Fyllingsdalen sykehjem og Fjell kommune på rådsmøte i januar: musikkterapi.

Kontakte Sogn og Fjordane for fellesmøte 14. mars kl 12-15

Sende informasjon om dato for Vestlandskonferansen til Rogaland og Sogn&Fjordane

Sende informasjon om dato for eldrerådskonferansen til kommunane.

PS 70/18 Uttale til sak om "Handlingsprogram til 2019-2020. Kollektivstrategi for Hordaland"

Forslag til vedtak

Fylkeseldrerådet sender ei uttale om saka på e-post til utvalsmedlemmane i fylkesutvalet innan 06.12.18.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Synnøve Solbakken (FL A/Sp/Sv) sette fram slikt forslag:

«Tillegg:

Fylkeseldrerådet ønskjer å komma med innspel til:
Namn på busshaldeplass og bybanestopp v/Årstadveien.»

Monrad Reigstad (PF) sette fram slikt forslag:

«Tillegg:

PS 111/18 (fylkestinget 11.12.18) Servicelinjene i Bergen

Fylkeseldrerådet ser med undring på at det er politisk vedtatt å ikkje vidareføre servicelinjene i Bergen etter juni 2020.

Bergen eldreråd og Fylkeseldrerådet har tidlegare engasjert seg i servicelinjene i Bergen og bedne om fleire linjer. Servicelinjene gjer eldre utan eige transportmiddel betre mogleik til å klare seg sjølv heime, og det er stadig fleire eldre som bur heime lenger. Fylkeseldrerådet meiner dette er ei særskild viktig sak som skulle ha vore lagt fram for utvalet før vedtak, og vi krev å verte tekne med i den vidare utgreiinga av framtidige behov.

PS 141/18 (misa 28.11.18) Organisasjonsforma for Skyss

Fylkeseldrerådet vil be om å verte tekne med, og verte høyrde, i det vidare arbeidet med Skyss si organisasjonsform og samarbeidsavtala med Bergen kommune.

Fylkeseldrerådet er særskild opptekne av i kva grad ny organisering kan føre til konsekvensar for kommunane utanfor Bergen sitt rutetilbod, og spør kvifor dette ikkje kunne vente til nye Vestland fylkeskommune er etablert, slik at ein kan sjå ein heilskapleg samanheng.

PS 110/18 (misa 17.10.18) Konkurransetsetjing av rutepakke Bergen sentrum og Bergen nord"

Fylkeseldrerådet vil krevje å verte tekne med på råd i forkant av utlysing av anbodspakke av store rutepakkar som kan få konsekvensar for strukturen av rutemønsteret eller noverande ruter i området.

Fylkeseldrerådet er uroa for at konsekvensane kan verte eit dårlegare rutetilbod for gjennomgåande ruter på tvers av bydelane i Bergen.»

Røysting

Solbakken sitt forslag vart samrøystes vedteke.
Reigstad sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Fylkeseldrerådet sender ei uttale om saka på e-post til utvalsmedlemmane i fylkesutvalet innan 06.12.18

2. Fylkeseldrerådet ønskjer å komma med innspel til:
Namn på busshaldeplass og bybanestopp v/Årstadveien.

3. **PS 111/18 (fylkestinget 11.12.18) Servicelinjene i Bergen**

Fylkeseldrerådet ser med undring på at det er politisk vedtatt å ikkje vidareføre servicelinjene i Bergen etter juni 2020.

Bergen eldreråd og Fylkeseldrerådet har tidlegare engasjert seg i servicelinjene i Bergen og bedne om fleire linjer. Servicelinjene gjer eldre utan eige transportmiddel betre mogleik til å klare seg sjølv heime, og det er stadig fleire eldre som bur heime lenger. Fylkeseldrerådet meiner dette er ei sær saks viktig sak som skulle ha vore lagt fram for utvalet før vedtak, og vi krev å verte tekne med i den vidare utgreiinga av framtidige behov.

4. **PS 141/18 (misa 28.11.18) Organisasjonsforma for Skyss**

Fylkeseldrerådet vil be om å verte tekne med, og verte høyrde, i det vidare arbeidet med Skyss si organisasjonsform og samarbeidsavtala med Bergen kommune.

Fylkeseldrerådet er sær opptekne av i kva grad ny organisering kan føre til konsekvensar for kommunane utanfor Bergen sitt rutetilbod, og spør kvifor dette ikkje kunne vente til nye Vestland fylkeskommune er etablert, slik at ein kan sjå ein heilskapleg samanheng.

5. **PS 110/18 (misa 17.10.18) Konkurransetsetjing av rutepakke Bergen sentrum og Bergen nord**

Fylkeseldrerådet vil krevje å verte tekne med på råd i forkant av utlysing av anbodspakke av store rutepakkar som kan få konsekvensar for strukturen av rutemønsteret eller noverande ruter i området.

Fylkeseldrerådet er uroa for at konsekvensane kan verte eit dårlegare rutetilbod for gjennomgåande ruter på tvers av bydelane i Bergen.

PS 71/18 Uttale i sak om "Justering av tilbudsstrukturen 2019/20 (klassesaka)"

Forslag til vedtak

Fylkeseldrerådet sender ei uttale om saka på e-post til utvalsmedlemmane i fylkesutvalet innan 06.12.18.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Gunda Falao Sparre (LOP) sette fram slikt forslag:

«Oppfordring til medlemmene i fylkesutvalet

Fylkeseldrerådet viser til sak PS 287/2018 i fylkesutvalets møte den 6/12-2018; klassesaka.

Fylkeseldrerådet er opptatt av rekruttering til utdanning i helse- og omsorgssektoren og rekruttering til stillingar i denne sektoren, som til dømes personale til lokale sjukeheimar og lokale heimetenester. Rådet trur at dette er noko også kommunane i fylket er opptatt av.

Som kjent, er det fylkeskommunen som har ansvaret for den teoretiske fagutdanninga i helsefaget, mens det er bedriftene som må tilby dei lærlingplassane som er naudsynte for at elevane skal få fullført utdanninga si og ta fagbrev.

Men det er eit problem i fagutdanninga at det er mangel på lærlingplassar i mange fagområde, noko som er omtalt og tydelig vist i oversikta på side 9 i saksdokumentet. I helsearbeidar er det 25 færre lærekontraktar i 2018 enn i 2017, og i 2018 er det 237 fleire elevar i Vg2 enn det er lærekontraktar. Helsearbeidar er det fagområdet som

har størst sprik mellom elevtal i Vg2 og talet på lærekontraktar. Fylkeseldrerådet er uroa over denne situasjonen.

Fylkeseldrerådet veit at opplæringsavdelinga i samarbeid med fagopplæringa har lagt ned mykje arbeid for å skaffa lærlingplassar i yrkesfaga. Men som oversikta i saksdokumentet viser, trengst det fleire.

Fylkeseldrerådet oppfordrar kvar enkelt medlem av Fylkesutvalet til sjølv, og saman med politikarkolleger, gjerne på tvers av partigrensene, å arbeida aktivt i sine heimkommunar for å motivera aktuelle bedrifter til å ta inn lærlingar, og då særleg kommunale bedrifter innanfor helse- og omsorgsfeltet.»

Monrad Reigstad (PF) sette fram slikt forslag:

«Tillegg:

Forslaget framlagt i saka sendast kommunane i Hordaland og til helseforetaka Helse Bergen, Helse Fonna og Haraldsplass diakonale sykehus.»

Røysting

Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Reigstad sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Fylkeseldrerådet sender ei uttale om saka på e-post til utvalsmedlemmane i fylkesutvalet innan 06.12.18.

2. **Oppfordring til medlemmene i Fylkesutvalet**

Fylkeselderådet viser til sak PS 287/2018 i fylkesutvalets møte den 6/12-2018; klassesaka.

Fylkeseldrerådet er opptatt av rekruttering til utdanning i helse- og omsorgssektoren og rekruttering til stillingar i denne sektoren, som til dømes personale til lokale sjukeheimar og lokale heimetenester. Rådet trur at dette er noko også kommunane i fylket er opptatt av.

Som kjent, er det fylkeskommunen som har ansvaret for den teoretiske fagutdanninga i helsefaget, mens det er bedriftene som må tilby dei lærlingplassane som er naudsynte for at elevane skal få fullført utdanninga si og ta fagbrev.

Men det er eit problem i fagutdanninga at det er mangel på lærlingplassar i mange fagområde, noko som er omtalt og tydelig vist i oversikta på side 9 i saksdokumentet. I helsearbeidar er det 25 færre lærekontraktar i 2018 enn i 2017, og i 2018 er det 237 fleire elevar i Vg2 enn det er lærekontraktar. Helsearbeidar er det fagområdet som har størst sprik mellom elevtal i Vg2 og talet på lærekontraktar. Fylkeseldrerådet er uroa over denne situasjonen.

Fylkeseldrerådet veit at opplæringsavdelinga i samarbeid med fagopplæringa har lagt ned mykje arbeid for å skaffa lærlingplassar i yrkesfaga. Men som oversikta i saksdokumentet viser, trengst det fleire.

Fylkeseldrerådet oppfordrar kvar enkelt medlem av Fylkesutvalet til sjølv, og saman med politikarkolleger, gjerne på tvers av partigrensene, å arbeida aktivt i sine heimkommunar for å motivera aktuelle bedrifter til å ta inn lærlingar, og då særleg kommunale bedrifter innanfor helse- og omsorgsfeltet

Forslaget framlagt i saka sendast kommunane i Hordaland og til helseforetaka Helse Bergen, Helse Fonna og Haraldsplass diakonale sykehus.

3. Forslaget framlagt i saka sendast kommunane i Hordaland og til helseforetaka Helse Bergen, Helse Fonna og Haraldsplass diakonale sykehus.»

PS 72/18 Forslag til uttale i høring om "Etablering av Nasjonalt eldre-, pasient- og brukerutval"

Forslag til vedtak

Fylkeseldrerådet vil gje høyringsuttale til saka: Etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukarombod mm.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Gunda Falao Sparre (LOP) sette fram slikt forslag:

«Forslag til endringar i høyringa:

Side 2, linje 4:

Før:

heile landet er viktig, slik at det ikkje blir avgjerande kor du bur for resultatet av ein klage. Rådet er difor positiv til at Nasjonalt Eldre-pasient- og brukarombod skal ha ein samordnande og rettleiande oppgåve overfor dei lokale omboda.

Nytt:

heile landet er viktig, slik at ikkje staden du bur i landet, blir avgjerande for dei råda og den veiledninga du får av ombodet. Rådet er difor positiv til at Nasjonalt Eldre-pasient- og brukarombod skal ha ein samordnande og rettleiande oppgåve overfor dei lokale omboda.

Side 3 Avsnitt 3, linje 4:

Før:

Nokre private tilbydarar har avtale med kommunen eller er godkjende av HELFO og kjem med det inn under omboda sitt arbeidsfelt.

Nytt:

Nokre private tilbydarar har avtal med det offentlege og kjem med det inn under omboda sitt arbeidsfelt.

Side3, Avsnitt 3, linje 6:

Før:

godkjende av HELFO og kjem med det inn under omboda sitt arbeidsfelt. Fylkeseldrerådet i Hordaland er samd i synspunktet frå Ariansonutvalet om at arbeidsområdet til ombodet bør omfatta alle dei private tilbydarane, også dei som ikkje har kommunal avtale eller er godkjende av HELFO.

Nytt:

godkjende av HELFO og kjem med det inn under omboda sitt arbeidsfelt. Fylkeseldrerådet i Hordaland er samd i synspunktet frå Ariansonutvalet om at arbeidsområdet til ombodet bør omfatte alle dei private tilbydarane, også dei som ikkje har avtale med det offentlege.

Side 3, Avsnitt 3, linje 9:

Før:

Når ikkje alle tilbydarar fell inn under Eldre-pasient- og brukarombodet sitt arbeidsfelt, så blir det vanskeleg for brukarane å orientera seg om kven dei kan klaga på og kven dei ikkje kan klaga på dersom noko uønskt skjer i samband med behandling eller mottak av helse- og omsorgstenester.

Nytt:

Når ikkje alle tilbydarar fell inn under Eldre-pasient- og brukarombodet sitt arbeidsfelt, så blir det vanskeleg for brukarane å orientere seg om kven dei kan og kven dei ikkje kan venda seg til ombodet om dersom noko uønskt skjer i samband med behandling eller mottak av helse- og omsorgstenester.

Oppsummering, avsnitt 3, linje 2:

Før:

Men fylkeseldrerådet i Hordaland meiner det er ein veikskap at ikkje *alle* helse- og omsorgstenester er omfatta av arbeidsfeltet til omboda ved at private tenester ikkje er med.

Nytt:

Men fylkeseldrerådet i Hordaland meiner det er ein veikskap at ikkje *alle* helse- og omsorgstenester er omfatta av arbeidsfeltet til omboda fordi ikkje alle *private tenester* er med.

Røysting

Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Fylkeseldrerådet vil gje høyringsuttale til saka: Etablering av nasjonalt Eldre-, pasient- og brukarombod med følgjande endringar:

Side 2, linje 4:

Før:

heile landet er viktig, slik at det ikkje blir avgjerande kor du bur for resultatet av ein klage. Rådet er difor positiv til at Nasjonalt Eldre-pasient- og brukarombod skal ha ein samordnande og rettleiande oppgåve overfor dei lokale omboda.

Nytt:

heile landet er viktig, slik at ikkje staden du bur i landet, blir avgjerande for dei råda og den veiledninga du får av ombodet. Rådet er difor positiv til at Nasjonalt Eldre-pasient- og brukarombod skal ha ein samordnande og rettleiande oppgåve overfor dei lokale omboda.

Side 3 Avsnitt 3, linje 4:

Før:

Nokre private tilbydarar har avtale med kommunen eller er godkjende av HELFO og kjem med det inn under omboda sitt arbeidsfelt.

Nytt:

Nokre private tilbydarar har avtal med det offentlege og kjem med det inn under omboda sitt arbeidsfelt.

Side3, Avsnitt 3, linje 6:

Før:

godkjende av HELFO og kjem med det inn under omboda sitt arbeidsfelt. Fylkeseldrerådet i Hordaland er samd i synspunktet frå Ariansonutvalet om at arbeidsområdet til ombodet bør omfatta *alle* dei private tilbydarane, også dei som ikkje har kommunal avtale eller er godkjende av HELFO.

Nytt:

godkjende av HELFO og kjem med det inn under omboda sitt arbeidsfelt. Fylkeseldrerådet i Hordaland er samd i synspunktet frå Ariansonutvalet om at arbeidsområdet til ombodet bør omfatte *alle* dei private tilbydarane, også dei som ikkje har avtale med det offentlege.

Side 3, Avsnitt 3, linje 9:

Før:

Når ikkje alle tilbydarar fell inn under Eldre-pasient- og brukarombodet sitt arbeidsfelt, så blir det vanskeleg for brukarane å orientera seg om kven dei kan klaga på og kven dei ikkje kan klaga på dersom noko uønskt skjer i samband med behandling eller mottak av helse- og omsorgstenester.

Nytt:

Når ikkje alle tilbydarar fell inn under Eldre-pasient- og brukarombodet sitt arbeidsfelt, så blir det vanskeleg for brukarane å orientere seg om kven dei kan **og kven dei ikkje kan venda seg til ombodet om** dersom noko uønskt skjer i samband med behandling eller mottak av helse- og omsorgstenester.

Oppsummering, avsnitt 3, linje 2:**Før:**

Men fylkeseldrerådet i Hordaland meiner det er ein veikskap at ikkje *alle* helse- og omsorgstenester er omfatta av arbeidsfeltet til omboda **ved at private tenester ikkje** er med.

Nytt:

Men fylkeseldrerådet i Hordaland meiner det er ein veikskap at ikkje *alle* helse- og omsorgstenester er omfatta av arbeidsfeltet til omboda **fordi ikkje alle private tenester er med.**

PS 73/18 Svar frå Pensjonistforbundet om sak: Nominasjon til Brukerutvalet i Helse Fonna

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan tilråding.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Gunda Falao Sparre (LOP) sette fram slikt forslag:

«Fylkeseldrerådet sender nytt brev til Pensjonistforbundet i Hordaland om å oppnemne Synnøve Solbakken som medlem i Brukerutvalet i Helse Fonna. Synnøve Solbakken er medlem i Pensjonistforbundet.»

Monrad Reigstad (PF) sette fram slikt forslag:

«Fylkeseldrerådet vil sende forespørsel til Helse Vest om korleis dei tolkar at det er Pensjonistforbundet som skal oppnemne representant til helseforetaka, om det er slik at dei som blir oppnemnd må vera medlem i Pensjonistforbundet. Tidlegare var det fylkeseldreråda som oppnemnde representantar på tvers av organisasjonar.»

Inger Sjong (FL H/Frp/V/MDG) sette fram slikt forslag:

«Brukarmedverknad på systemnivå i helseforetak – retningslinjer. Saka vert sendt Helse-Vest, samt vert tatt opp på Vestlandskonferansen.»

Røysting

Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Reigstad sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Sjong sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Fylkeseldrerådet sender nytt brev til Pensjonistforbundet i Hordaland om å oppnemne Synnøve Solbakken som medlem i Brukerutvalet i Helse Fonna. Synnøve Solbakken er medlem i Pensjonistforbundet.
2. Fylkeseldrerådet vil sende forespørsel til Helse Vest om korleis dei tolkar at det er Pensjonistforbundet som skal oppnemne representant til helseforetaka, om det er slik at dei som blir oppnemnd må vera medlem i Pensjonistforbundet. Tidlegare var det fylkeseldreråda som oppnemnde representantar på tvers av organisasjonar.
3. Brukarmedverknad på systemnivå i helseforetak – retningslinjer. Saka vert sendt Helse-Vest, samt vert tatt opp på Vestlandskonferansen.

PS 74/18 Vestlandskonferansen 2019: Vidare arbeid med program

Forslag til vedtak

Medlemmane av fylkeseldrerådet vedtek overordna tema og program for Vestlandskonferansen 2019.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Fylkeseldrerådet vart samd i følgjande tema for Vestlandskonferansen:

Nr	Tema	Innleiar	Kontaktansvarleg
1.	Demens	Prof. Knut Engedal	Inger Sjong
2.	Kompetanseheving Demens ABC	Os kommune	Gunda F Sparre
3.	Nyoppnemnd eldreråd	Trude Drevland	Sekretariatet
4.	Musikkterapeut	Fjell kommune/Fyllingsdalen sykehjem	Sekretariatet
5.	Etikk i velferdsteknologi	Yngvild Alsaker	Sekretariatet
6.	«Leve hele livet»	Helga Arianson	Odd Himle
7.	Veien vidare for Vestlandskonferansen	Open time	

- Helsing/velkommen v/Terje Søviknes på Tropesenteret + omvisning
- Utflukt til Lysøen. Monrad Reigstad spør niese om namn på aktuelle for musikalsk innslag.

Vedtak

Medlemmane av fylkeseldrerådet vedtok overordna tema og program for Vestlandskonferansen 2019, slik som skissert over.

PS 75/18 Revisjon av handlingsplanen 2015-2019

Forslag til vedtak

Rådsmedlemmane vert oppmoda til å evaluera kva for nokre oppgåver som har blitt gjort i året 2018 og om det bør gjerast endringar med tanke på fylkessamanslåinga.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Gunda Falao Sparre (LOP) sette fram slike forslag:

1. «Side 5:

Forslag til kommentar/tillegg under pkt D:

«Målsettinga i pkt D vart oppnådd då retningslinene for TT-kort vart reviderte i 2018.»

Kommentaren vert skriven med utheva skrift.

2. Forslag om aktivitetsplan for 2019

1. Handlingsplan 2016-2019 får eit tillegg/vedlegg som viser planlagde aktivitetar for året 2019 med tidsangiving for aktivitetane.
2. Det framlagde forslaget til aktivitetsplan frå fungerande leiar vart drøfta i møtet. Fylkeseldrerådet vil bruka den framlagde planen som arbeidsdokument i møta framover.»

Røysting

Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. «Side 5:

Forslag til kommentar/tillegg under pkt D:

«Målsettinga i pkt D vart oppnådd då retningslinene for TT-kort vart reviderte i 2018.»

Kommentaren vert skriven med utheva skrift.

2. Forslag om aktivitetsplan for 2019

1. Handlingsplan 2016-2019 får eit tillegg/vedlegg som viser planlagde aktivitetar for året 2019 med tidsangiving for aktivitetane.
2. Det framlagde forslaget til aktivitetsplan frå fungerande leiar vart drøfta i møtet. Fylkeseldrerådet vil bruka den framlagde planen som arbeidsdokument i møta framover.»

PS 76/18 Første utkast til Årsmelding 2018

Forslag til vedtak

Årsmelding 2018 for fylkeseldrerådet vert vedteke slik den ligg føre.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Gunda Falao Sparre (LOP) sette fram slikt forslag:

«Årsmelding 2018 for fylkeseldrerådet vert det arbeid vidare med.»

Røysting

Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Årsmelding 2018 for fylkeseldrerådet vert det arbeid vidare med.

PS 77/18 Eldrerådskonferansen 2019: Valg av hotell

Forslag til vedtak

Fylkeseldrerådet reserverar Hotell Terminus for Eldrerådskonferansen 2019.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 04.12.2018

Vedtak

Fylkeseldrerådet reserverar Hotell Terminus for Eldrerådskonferansen 2019.

KRAV OM OG BEDRE TANNHELSE FOR ELDRE

Fagforbundets Pensjonistutvalg i Hordaland har i møte i dag behandlet den uverdige situasjonen vedrørende eldre og tannhelse.

Vi er kjent med at myndighetene ikke har vist noe særlig imøtekommenhet i denne viktige saken for våre eldre. Dette til tross for at levealderen øker.

Store aksjoner som "Har du ikke råd til å smile? for eldre i Norge" og "Tenner er ikke en del av kroppen" har ikke ført frem. Mange eldre sliter og får vondt med å betale hele regningen - andre velger heller å avstå fra nødvendig tannbehandling med det resultat at en ikke får spist nødvendig og riktig mat og derved får en dårligere livskvalitet.

Dette er uverdigg i «på papiret» verdens rikeste land. I de fleste europeiske land er dette gratis - selv land som er fattigere enn oss har de har en offentlig tannhelse ordning. Tennene er en del av kroppen!

Fagforbundets Pensjonistutvalg vil derfor be alle eldrerådene i kommunene i Hordaland om å ta opp denne saken med sine kommunestyre/ byråd med sikte på å få til lokale støtteordninger for pensjonister i kommunene.

Bergen, 11. Desember 2018

Fagforbundet Hordaland Pensjonistutvalg

Kari Solberg

Leder

Fra: Astrid Aarhus Byrknes
Sendt: 30. november 2018 22:36
Til: Tove Mette Arnø Fyllingen
Emne: Fwd: VS: Tilskuddsordningen "Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet" (tidligere Aktivitet for seniorer og eldre) for 2019 er kunngjort
Vedlegg: image001.jpg

Sender du eldrerådet - eller dei kan få info i neste møte .
Astrid

Sendt fra min iPad

Videresendt melding:

Fra: Postmottak Lindås <Postmottak@lindas.kommune.no>
Dato: 30. november 2018 kl. 11:51:42 CET
Til: Leni Dale <Leni.Dale@lindas.kommune.no>, Simon Walter Grandahl <Simon.Grandahl@lindas.kommune.no>, Tove Mette Arnø Fyllingen <FTM@lindas.kommune.no>, Per Ole Ekker <Per-Ole.Ekker@lindas.kommune.no>, Astrid Aarhus Byrknes <astrid.aarhus.byrknes@lindas.kommune.no>, Ørjan Raknes Forthun <Orjan.Raknes.Forthun@lindas.kommune.no>, Hogne Haugsdal <Hogne.Haugsdal@lindas.kommune.no>
Emne: VS: Tilskuddsordningen "Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet" (tidligere Aktivitet for seniorer og eldre) for 2019 er kunngjort

Fra: Trykk-Tjenester [<mailto:Trykk-Tjenester@helsedir.no>]
Sendt: fredag 30. november 2018 11.34
Kopi: Christina Hildonen; Ellinor Sundseth
Emne: Tilskuddsordningen "Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet" (tidligere Aktivitet for seniorer og eldre) for 2019 er kunngjort
Viktighet: Høy

Til landets kommuner

Helsedirektoratet vil med dette informere om at tilskuddsordningen "Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet" (tidligere Aktivitet for seniorer og eldre) for 2019 er kunngjort på Helsedirektoratets hjemmeside
<https://helsedirektoratet.no/tilskudd/aktivitetstiltak-for-a-motvirke-ensomhet-og-passivitet-tidligere-aktivitet-for-seniorer-og-eldre>

Søknadsfristen er 8. januar 2019.

Vi ber dere om å sende informasjonen til:

- Rådmann
- Ordfører
- Eldreråd
- Folkehelserådgivere

- Helse- og omsorgsrådgivere
- Frivillig organisasjoner i kommunen
- Frivilligsentraler
- Andre relevante

På forhånd takk.

Vennlig hilsen

Postadresse: Postboks 220 Skøyen, 0213 Oslo
Besøksadresse: Vitaminveien 4, 0485 Oslo
<https://helsedirektoratet.no> <https://helsenorge.no/>

Sakliste

Utvalls- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off.
PS 1/19	Godkjenning av møteinnkalling		
PS 2/19	Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte	2018/16480	
PS 3/19	Godkjenning av sakliste		
PS 4/19	Referatsak (meldingar)		
RS 1/19	Protokoll frå møte i Brukarutvalet i Helse Fonna	2018/16480	
RS 2/19	Svar frå Pensjonistforbundet 11.12.18 - nominasjon til brukarråd ved Helse Fonna	2018/16480	
RS 3/19	Redigert uttale til "Etablering av Eldre-, pasient- og brukarombod" etter nytt skriv frå Helse- og omsorgsdepartementet	2018/16480	
RS 4/19	Større saker til politisk behandling første halvår 2019	2018/16480	
PS 5/19	Ymse		
PS 6/19	Søknad om fritak frå Kåre Ystanes	2018/16480	
PS 7/19	Invitasjon til Verdighetskonferansen - Kreativ omsorg 2019	2018/16480	
PS 8/19	Svar frå Helse Vest ad opplåring oppnemning til brukarutval	2018/16480	
PS 9/19	Status for Vestlandskonferansen - vidare arbeid med program	2018/16480	
PS 10/19	Møte med administrasjonen - medverknadsorgana sin moglegheit til å påverke samanslåingsprosessen	2018/16480	
PS 11/19	Andreutkast til årsmelding 2018	2018/16480	
PS 12/19	Invitasjonar til orienteringar under FYEL-møte mars 2019	2018/16480	

Utval: Fylkeseldrerådet i Hordaland
Møtestad: Fylkesutvalsalen, 3 etg., Fylkeshuset
Dato: 17.01.2019
Tidspunkt: 09.30 – 15.30

Følgjande faste medlemmer møte:

Namn	Funksjon	Representerer
Inger M. Lingjerde	Medlem	PF
Odd Himle	Medlem	SN-H
Gunda Falao Sparre	Nestleiar	LOP
Monrad Reigstad	Medlem	PF
Synnøve Solbakken	Medlem	FL A/SP/SV
Inger Sjong	Medlem	FL H/FRP/V/MDG

Følgjande medlemmer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Kåre Ystanes	Leiar	PF

Følgjande varamedlemmer møte:

Namn	Møtte for	Representerer
Gunvor Opedal	Kåre Ystanes	PF

Merknader

Silje Lyngstad frå administrasjonen orienterte om PS 6/19

Frå administrasjonen møte:

Namn	Stilling
Marielle Solheim	som møtesekretær
Silje Lyngstad	rådgjevar/jurist

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off.
PS 1/19	Godkjenning av møteinnkalling		
PS 2/19	Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte	2018/16480	
PS 3/19	Godkjenning av sakliste		
PS 4/19	Referatsak (meldingar)		
RS 1/19	Protokoll frå møte i Brukarutvalet i Helse Fonna	2018/16480	
RS 2/19	Svar frå Pensjonistforbundet 11.12.18 - nominasjon til brukarråd ved Helse Fonna	2018/16480	
RS 3/19	Redigert uttale til "Etablering av Eldre-, pasient- og brukarombod" etter nytt skriv frå Helse- og omsorgsdepartementet	2018/16480	
RS 4/19	Større saker til politisk behandling første halvår 2019	2018/16480	
PS 5/19	Ymse		
PS 6/19	Søknad om fritak frå Kåre Ystanes	2018/16480	
PS 7/19	Invitasjon til Verdighetskonferansen - Kreativ omsorg 2019	2018/16480	
PS 8/19	Svar frå Helse Vest ad oppklåring oppnemning til brukarutval	2018/16480	
PS 9/19	Status for Vestlandskonferansen - vidare arbeid med program	2018/16480	
PS 10/19	Møte med administrasjonen - medverknadsorgana sin moglegheit til å påverke samanslåingsprosessen	2018/16480	
PS 11/19	Andreutkast til årsmelding 2018	2018/16480	
PS 12/19	Invitasjonar til orienteringar under FYEL-møte mars 2019	2018/16480	
PS 13/19	Krav om betre tannhelse for eldre frå Fagforbundet Hordaland pensjonistutvalg	2018/16480	
PS 14/19	Høyring - ny forskrift om råd for eldre, for personar med funksjonsnedsetting og for ungdom.	2018/16480	
PS 15/19	Utvida TT-ordning	2018/16480	

PS 1/19 Godkjenning av møteinnkalling

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Møteinnkallinga vart godkjend utan merknader.

PS 2/19 Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte

Forslag til vedtak

Møteprotokollen frå 04.12.2018 vart godkjent utan merknader

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Odd Himle (SN-H) gjorde merksam på at riktig dato for samlinga på Voss i forbindelse med «Leve hele livet», skal vere 28. – 29. november (s. 3).

Møteprotokollen frå 04.12.18 vart godkjend med den merknaden som er nemnd over.

PS 3/19 Godkjenning av sakliste

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Fylkeseldrerådet vedtok samrøystes å setje PS 13/19 - PS 15/19 på sakslista for møtet utan saksførelegg:

- PS 13/19 Krav om betre tannhelse for eldre frå Fagforbundet Hordaland pensjonistutvalg
- PS 14/19 Høyring - ny forskrift om råd for eldre, for personar med funksjonsnedsetting og for ungdom
- PS 15/19 Utvida TT-ordning

Sakslista vart godkjend med dei merknadane som er nemnd over

PS 4/19 Referatsak (meldingar)

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

RS 1/19 - RS 4/19 vart refererte.

PS 5/19 Ymse

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Odd Himle (SN-H) opplyste om ny innkalling til møte i koordineringsgruppa til «Leve hele livet», 21.02.19 i Førde. Invitasjonen vart distribuert til alle medlemene under møtet. Fylkeseldrerådet tok ikkje stilling til om saken skulle realitetshandsamast.

Monrad Reigstad (PF) etterlyste tilbakemelding på innspela knytt til PS 70/18. Fylkeseldrerådet tok ikkje stilling til om saken skulle realitetshandsamast.

Monrad Reigstad (PF) minna om at fylkeseldrerådet tidlegare har uttrykt ynskje om å kome inn i brukarutvalet til eigedomsavdelinga, utan å få tilbakemelding på dette. Fylkeseldrerådet tok ikkje stilling til om saken skulle realitetshandsamast.

I samband med PS 6/19 orienterte Silje Lyngstad frå fylkessekretariatet om saksgangen. Det vart avklara at dersom Fylkestinget godkjenner søknaden vil Valnemnda ta kontakt med Pensjonistforeningen for avklaring om nytt medlem og eventuelt varamedlem.

I samband med PS 9/19 diskuterte Fylkeseldrerådet mindre endringar i programmet, som blant anna vil frigjere tid til utflukt før middag første dag.

Orientering

Yngvild Alvsåker, stipendiat ved Senter for omsorgsforskning (HVL), presenterte eiga forskning og omsorgslaboratoriet. Ho orienterte om aktuelle velferdsteknologiar, med fokus på demens, og tilhøyrande etiske problemstillingar særskild knytt til overvaking. Fylkeseldrerådet deltok i diskusjonar med fokus på individuelle behov og einsemd.

Sekretariat

- Sjekker med Astrid Døsen om ho kan flytte tida for innlegget på Vestlandskonferansen.
- Sjekker med Solstrand om dei kan ordne buss t/r hotellet og Luranetunet under Vestlandskonferansen, med endra oppmøtestad til Solstrand.
- Orienterer Søviknes om ynskjer for opninga av Vestlandskonferansen.
- Ordnar sidenummereringa i årsmelding 2018.
- Inviterer fylkesrådmannen til neste møte i fylkeseldrerådet i mars.
- Sender ut høyringa tilhøyrande PS 14/19 til rådsmedlemene straks etter møtet.

PS 6/19 Søknad om fritak frå Kåre Ystanes

Forslag til vedtak

Fylkeseldrerådet tek søknaden frå Kåre Ystanes til orientering fram til fylkestinget har handsama søknaden 06. mars 2019.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Røysting

Fylkesrådmannen sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Fylkeseldrerådet tek søknaden frå Kåre Ystanes til orientering fram til fylkestinget har handsama søknaden 06. mars 2019.

PS 7/19 Invitasjon til Verdighetskonferansen - Kreativ omsorg 2019

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan tilråding.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Invitasjonen vart delt ut under møtet.

Gunda Falao Sparre (LOP) sette på vegner av fylkeseldrerådet fram slikt forslag:

«Fylkeseldrerådet takker for invitasjonen, men seier nei til å delta.»

Røysting

Falao Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Fylkeseldrerådet takker for invitasjonen, men seier nei til å delta.

PS 8/19 Svar frå Helse Vest ad oppklåring oppnemning til brukarutval

Forslag til vedtak

Vi tilrår at fylkeseldrerådet ber Helse Vest om ei utgreiing av kva drøftingar og vurderingar arbeidsgruppa gjorde i 2016.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Gunda Falao Sparre (LOP) sette på vegner av fylkeseldrerådet fram følgjande forslag:

«Tillegg:

Vi undersøker kven som utgjorde arbeidsgruppa, og kvar desse fekk førespurnaden frå.»

Røysting:

Fylkesrådmannen sitt forslag med Falao Sparre sitt tillegg vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Fylkeseldrerådet ber Helse Vest om ei utgreiing av kva drøftingar og vurderingar arbeidsgruppa gjorde i 2016, samt kven som utgjorde arbeidsgruppa, og kvar desse fekk førespurnaden frå.

PS 9/19 Status for Vestlandskonferansen - vidare arbeid med program

Forslag til vedtak

Fylkeseldrerådet vedtek programmet for Vestlandskonferansen 2019 slik det føreligg.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Gunvor Opedal (PF) sette fram slikt forslag:

«Gunda Falao Sparre får fullmakt til å fastsette programmet, med høvesvis Lysøen og Oleana som aktuelle utflukter.»

Røysting

Opedal sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Gunda Falao Sparre får fullmakt til å fastsette programmet, med høvesvis Lysøen og Oleana som aktuelle utflukter.

PS 10/19 Møte med administrasjonen - medverknadsorgana sin moglegheit til å påverke samanslåingsprosessen

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan tilråding.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Saka vart diskutert utan at det vart fatta vedtak i saka.

PS 11/19 Andreutkast til årsmelding 2018

Forslag til vedtak

Årsmelding 2018 for fylkeseldrerådet vert vedteke slik den ligg føre

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Inger M. Lingjerde (PF) peika på at det er skrive feil på s. 71: det står *Helse Bergen*, der det skal vere *Helse Vest*.

Gunda Falao Sparre (LOP) gjorde merksam på at det er gjennomgåande feil i sidenummereringa.

Røysting

Bilete nummer to vart samrøystes vedteke til bruk som framsidebilete i årsmeldinga. Det vart elles ikkje fatta vedtak i saka.

Vedtak

Bilete nummer to vil verte brukt som framsidebilete i årsmeldinga.

PS 12/19 Invitasjonar til orienteringar under FYEL-møte mars 2019

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan tilråding.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Fylkeseldrerådet sin mellombelse aktivitetsplan for 2019 vart delt ut under møtet.

Monrad Reigstad (PF) sette fram slikt forslag:

«Vi inviterer fylkesrådmannen til å snakke om status, saker og utfordringar, for Vestland fylkeskommune.»

Røysting

Reigstad sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Fylkeseldrerådet inviterer fylkesrådmannen til neste møte i fylkeseldrerådet, for å snakke om status, saker og utfordringar, for Vestland fylkeskommune.

PS 13/19 Krav om betre tannhelse for eldre frå Fagforbundet Hordaland pensjonistutvalg

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Saka vart lagt fram i møtet utan saksframlegg. Gunda Falao Sparre las opp brev og følgjebrev frå Fagforbundet Hordaland pensjonistutval med krav om betre tannhelse for eldre.

Gunda Falao Sparre (LOP) sette fram slikt forslag:

«Fylkeseldrerådet sender høflig brev tilbake til Fagforbundet for å støtte initiativet og vise at vi arbeider med same tematikken.»

Røysting:

Falao Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Falao Sparre vil på vegne av fylkeseldrerådet sende høflig svarbrev til Fagforbundet for å støtte initiativet og vise at dei arbeider med same tematikken.

PS 14/19 Høyring - ny forskrift om råd for eldre, for personar med funksjonsnedsetting og for ungdom.

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Saka vart lagt fram i møtet utan saksførelegg. Gunda Falao Sparre orienterte kort om høyringa.

Gunda Falao Sparre (LOP) sette fram slikt forslag:

«Fungerande leiar, Gunda Falao Sparre, lagar til neste møte 14.03.19 forslag til uttale om ny «forskrift om råd for eldre, for personar med funksjonsnedsetting og for ungdom». Høyringsnotatet sendast ut på e-post til rådsmedlemene etter møtet 17.01.2019.»

Røysting:

Falao Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Fungerande leiar, Gunda Falao Sparre, lagar til neste møte 14.03.19 forslag til uttale om ny «forskrift om råd for eldre, for personar med funksjonsnedsetting og for ungdom». Høyringsnotatet sendast ut på e-post til rådsmedlemene etter møtet 17.01.2019.

PS 15/19 Utvida TT-ordning

Saksprotokoll i fylkeseldrerådet i Hordaland - 17.01.2019

Saka vart lagt fram i møtet utan saksførelegg. Gunda Falao Sparre orienterte om brev frå Samferdselsdepartementet med invitasjon til fylka om å søke utvida TT-midlar.

Gunda Falao Sparre (LOP) sette på vegner av fylkeseldrerådet fram slikt forslag:

«Fylkeseldrerådet sender brev til samferdselsavdelinga, med oppmoding om å søke utvida TT-midlar.»

Røysting:

Falao Sparre sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Fylkeseldrerådet sender brev til samferdselsavdelinga, der ein oppmodar dei om å søke utvida TT-midlar.

Til eldrerådet i din kommune

Lyst til å lære mer om velferdsteknologi?

Pensjonistforbundet arbeider for at eldre skal få en bedre forståelse av hvilke muligheter velferdsteknologi kan gi i deres hverdag. Vi har til nå lært opp 100 brukerrepresentanter på dette området, som vi kaller for velferdsteknologiambassadører. Har din kommune en slik ambassadør? Hvis ikke, oppfordrer vi medlemmer av eldrerådet til å ta rollen!

Som velferdsteknologiambassadører vil dere bidra til at eldre i deres kommune kan dra nytte av de mulighetene som ligger i velferdsteknologien og fremtidens eldreomsorg. Ambassadørene er viktige brukerrepresentanter for eldre i egen kommune, som kan følge med og ha kontakt med kommunen og følge opp kommunenes satsing på velferdsteknologi og fremtidens helse - og omsorgstjenester. I tillegg bidrar de med å gi de eldre i kommunen oppdatert kunnskap om hvordan de selv kan planlegge bedre for egen alderdom, når det gjelder deltakelse, aktivitet, egen bolig og helse.

Kunnskap om fremtidens helse- og omsorgstjenester er viktig for Eldres livskvalitet og selvstendighet!

Pensjonistforbundet tilbyr nå kurs for nye ambassadører, og håper ditt elderråd vil delta. Kurset tar 6 timer, og deltakelse er gratis. Det vil si at Pensjonistforbundet dekker utgiftene ved å holde kurset, mens dere dekker evt. egne utgifter dere har i forbindelse med kurset (reise, bevertning mm).

Ambassadørene trenger ingen fagkunnskap fra før av, men de er spesielt aktive og engasjerte eldre med stor interesse av å sette seg inn i hvordan eldre kan få en bedre og friskere alderdom.

Kursets innhold:

1. Se velferdsteknologi som en naturlig del av det kommunale tjenestetilbudet, og bli kjent med utviklingen på feltet.
2. Hvordan bli en god brukerrepresentant?
3. Eget ansvar for egen alderdom, hva betyr det?
4. Fremtidens tjenester rettet mot eldre i vår kommune, hva kan vi forvente?
5. En liten workshop på slutten av dagen .

Kursets mål

- Ambassadørene har mulighet for å gi eldre kunnskap om fremtidens omsorgstjenester og en bedre forståelse av hvordan en selv kan planlegge egen alderdom
- Ambassadørene kan være brukerrepresentanter i kommunenes utvikling innen velferdsteknologi
- Ambassadørene kan igangsette og initiere opplæring og informasjon på feltet
- Ambassadørene kan gi eksempler på ulike typer teknologiske løsninger
- Ambassadørene har kunnskap om hvordan kommunen og frivillige samarbeider
- Ambassadørene har kunnskap om velferdsteknologi og kan bidra til å fremme mestring og aktivitet
- Ambassadørene kan hjelpe de eldre med å finne riktig instans å henvende seg til

Ønsker du eller ditt eldreråd at vi skal komme og kurse dere til å bli velferdsteknologiambassadører?
Vi har ledige kursdager i april, mai og juni.

Ta kontakt med prosjektleder i Pensjonistforbundet på epost: tone.bye@pensjonistforbundet.no

Til eldrerådet i din kommune

Januar 2019

Meld. St. 15 (2017 – 2018) «Leve hele livet» - En kvalitetsreform for eldre

Regjeringen la «Leve hele livet» den 4. mai 2018. www.levehelelivet.no

Reformen skal bidra til:

- at eldre kan mestre livet lengre, oppleve god kvalitet og ha trygghet for at de får god hjelp når de har behov for det
- At pårørende kan bidra uten at de blir utslitt
- At ansatte opplever at de kan bruke sin kompetanse i tjenesten og gjøre en god jobb

Målgruppen er hjemmeboende eldre 65 + og eldre som bor på institusjon.

Denne målgruppe har ulike forutsetninger og stor variasjon over behov og ønsker.

«Noe av det viktigste kommunene kan starte med er forebyggende hjemmebesøk. Skal vi ivareta de eldre innbyggere på en god måte, må vi vite mer om situasjonen deres og hva som er viktig for dem. Hjemmebesøk gir en unik mulighet til se den enkelte, ikke minst de som ikke er i kontakt med helse- og omsorgstjenesten til vanlig, sier eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen.»

«Leve hele livet har fem innsatsområder:

1. Et aldersvennlig Norge
2. Aktivitet og fellesskap
3. Mat og måltider
4. Helsehjelp
5. Sammenheng i tjenesten

På hver av innsatsområdene legger reformen «Leve hele livet» fram 5 utfordringer og forslag til løsninger som alle viser til lokale eksempler.

«Leve hele livet» bygger på en rekke tiltak som er prøvd ut i en eller flere kommuner over hele landet. Innspillene har kommet fram på dialogmøtene fra blant annet ansatte, eldre, pårørende, frivillige, forskere og ledere.

I meldingen er det lagt fram en tidsplan for gjennomføring av reformen:

Fase 1 Forberedelse og oppstart skal foregå gjennom hele (2019).

Fase 2 Karlegging og planlegging (2019-2020).

Fase 3 Implementering og gjennomføring (2021-2023).

Fase 4 Evaluering og forbedring (2021-2023).

Reformperioden starter i 2019 og varer fram til 2023.

Det er fase 1 og 2 som er relevante for aktivitetsplanen for 2019.

Forberedelse og oppstartsåret for Leve hele livet starter i 2019.

Kvalitetsreformen skal settes på dagsorden i både kommunene og fylkeskommunen i 2019. Kommunene og fylkeskommunen må kartlegge egne behov og utfordringer når det gjelder innsatsområdene for «Leve hele livet». Derfor er 2019 et viktig år når det gjelder å involvere brukerne selv og deres pårørende.

Pensjonistforbundet er den største pensjonistorganisasjonen i landet og vi ønsker derfor at eldrerådet tar oss med på råd. Vi oppfordrer derfor eldrerådet ta kontakt med Pensjonistforbundets lokalforening og lage en arbeidsgruppe med tema Leve hele livet, slik at intensjonen i reformen følges opp. Kommunen kan ha mange utfordringer og da gjelder det at brukerne kan være med å gi innspill til hva som er viktigst for oss og evt. foreslå løsninger/tiltak.

Mål

Å påvirke prosessene som skal gjennomføres i kommuner og fylkeskommuner slik at resultatet blir bedre livskvalitet for alle eldre.

Forslag til aktiviteter (sidetallene refererer seg til «Leve hele livet»)

- **Gjøre seg kjent med reformen**, særlig om tidsplan og virkemidler for gjennomføring (s. 168-73). Komme seg med på de opplæringsarenaene som skal etableres lokalt av fylkesmennene m.fl.
- **Følge med på om reformen settes på dagsorden i kommunen**, fylkeskommunen og i allmennheten. På s. 169-70 i st. meld. er det beskrevet hvordan regjeringen planlegger at det skal foregå. Si fra i relevante fora dersom dette ikke skjer (eldreråd, lokalaviser osv.).
- **Følge med på om kommunene tar stilling til løsningene** i reformen og hvordan de vil utforme og gjennomføre dem lokalt. Det er forutsatt at kommunene tar stilling til dette gjennom politiske vedtak.
- **Påvirke hvilke løsninger som velges lokalt.** NB! Det er viktig at pensjonistforeningen kommer tidlig inn i prosessen gjennom f. eks eldreråd. Når saken legges fram for kommunestyret vil det ofte være for seint. Det er viktig å være oppmerksom på om kommunene bare velger de billigste løsningene og ikke de som dekker best de eldre behov. Hva er viktigst at kommuner dekker i din kommune?
- Hver av **de 5 innsatsområdene kan være tema på pensjonistforeningens møter** i 2019. Det kan legges opp til en dialog etter foredragene på foreningsmøtene

Det er satt av 48 millioner i Statsbudsjettet for 2019 for å gi kommunene støtte til å planlegge og komme i gang med reformen. Kommuner som tar i bruk løsninger fra Leve hele livet vil bli prioritert i statlige støtteordninger.

Det er viktig at vi lærer av de gode eksemplene og samarbeider med relevante aktører i kommunene.

Lykke til med reformen «Leve hele livet»!

Med vennlig hilsen

Harald Olimb Norman

Harald Olimb Norman
Generalsekretær

Anne Hanshus
Seniorrådgiver helse